

west-vlaanderen werkt

tijdschrift van de westvlaamse economische raad 1964 nr 2

west-vlaanderen werkt

Driemaandelijks uitgave

6^e jaargang 1964 – nummer 2

Inhoud :

	33	Editoriaal
J. THEYS	34	Seizoenarbeiders in West-Vlaanderen
HOVART	37	De visserijgrenzen, een knelpunt voor de zeevisserij
Ir J.M.L. DEMEYERE	44	De waterbevoorrading in West-Vlaanderen
	49	Spektrum
	56	Volkstelling 31.12.1961
	58	West-Vlaanderen werkt

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Beschermkomitee : Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Goeverneur.

De Heren J. Storme, H. Smissaert, L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens, P. Monballyu, Leden der Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee : De Heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris : De Heer D. Sanders.

Abonnement : 100 F — P.C.R. 976.57, W.E.R., Dijver 7, Brugge.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden : W.E.S., Dijver 7, Brugge.

Foto voorpagina : R. Vansevenant

Drukkerij : Groeninghe, Kortrijk

WER

DE WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD
Dijver 7, Brugge — Telefoon : 050/381.31 — P.C.R. 976.57

editoriaal

In maart 1962 besliste het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie dat de Westhoek het voorwerp zou uitmaken van bijzondere regeringszorg en dat een sluitend ontwikkelingsplan moest opgesteld worden.

In mei 1962 werd door de heer A. Spinoy, Minister van Economische Zaken, het ' Adviserend Regionaal Comité voor de Westhoek ' aangesteld, bestaande uit ambtenaren en een vertegenwoordiger van het Westvlaams Economisch Studiebureau en van de S.V. Venex.

Door het Westvlaams Economisch Studiebureau werd in 1962 een uitgebreide voorstudie van 293 bladzijden en 82 kaarten gedeponeerd bij het Adviserend Comité, werd een rondreis in de Westhoek georganiseerd en werd begin 1963 een ontwerp van ontwikkelingsplan ingediend bevattende 117 bladzijden en 21 kaarten.

Dit ontwikkelingsplan van het W.E.S. werd in de loop van 1963 besproken in het Adviserend Comité en vormt het stramien van het eindverslag welke op 24 december 1963 officieel aan de vertegenwoordiger van de Heer Minister van Economische Zaken werd overgemaakt. In dit eindverslag komt de beschrijving voor van de te nemen maatregelen en de verdeling van de hieruit voortspruitende financiële lasten vanaf 1964 tot 1968.

Reeds zijn zes maanden verlopen en nog steeds werd het ontwikkelingsplan niet voorgelegd aan het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie.

Op de algemene vergadering van 7 maart 1964 van de Westvlaamse Economische Raad werd deze aangelegenheid besproken : de W.E.R. drong aan bij de heer A Spinoy, Minister van Economische Zaken en Energie, opdat het ontwikkelingsplan voor de Westhoek zo spoedig mogelijk zou voorgelegd worden aan het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie.

Tot op heden kwam van de bijzondere regeringszorg voor de Westhoek niets in huis ; integendeel wordt op vele punten een afwachtende houding aangenomen tot de goedkeuring van het ontwikkelingsplan voor de Westhoek. Aldus vormt de beslissing een rem in plaats van een stimulans.

Het is duidelijk dat het noodzakelijk is dat deze toestand zo spoedig mogelijk door het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie opgelost wordt door de goedkeuring van het ontwikkelingsplan Westhoek, en de uitvoering ervan door de diverse betrokken ministeriële departementen.

seizoenarbeiders in West-Vlaanderen

De meest typische verschijningsvorm van — naar het woord van Dr M. Vandekerckhove — de 'tweedehandsheid' van de Westvlaamse arbeidskracht is ongetwijfeld de jaarlijkse trek van landbouw-seizoenarbeiders naar Frankrijk en in eigen land.

West-Vlaanderen kent verder nog een belangrijke seizoenactiviteit in de kustgemeenten tijdens het toeristisch seizoen.

Seizoenarbeid in de landbouw in Frankrijk

De seizoenmigratie is zoals de grensarbeid in de vorige eeuw ontstaan; de inlichtingen over de trek naar Frankrijk waren tot vóór de tweede wereldoorlog vrij schaars.

In 1948 werden in West-Vlaanderen 12.200 afreizen van seizoenarbeiders naar Frankrijk geregistreerd en in 1953 nog 9.418. Vooral vanaf 1955 is het aantal afreizen sterk teruggelopen. In 1955 bedroeg het aantal afreizen uit West-Vlaanderen 6.824; dit aantal verminderde tot 4.695 in 1960 en tot 2.392 in 1963¹. Deze daling is in de eerste fase vooral te wijten geweest aan de kontingentering van Franse zijde, de gestegen tewerkstelling van arbeidskrachten uit andere landen en de mechanisering van de landbouwactiviteiten. In de jongste jaren is de vermindering echter veleer toe te schrijven aan de verruiming van de werkgelegenheid in eigen gewest, waardoor een aantal seizoenarbeiders naar definitieve tewerkstelling in Westvlaamse bedrijven zijn overgegaan. Het aandeel van West-Vlaanderen in het geheel van de seizoenmigratie naar Frankrijk is dan ook gedaald van 71,3 % in 1955 tot 64,5 % in 1963.

Binnen West-Vlaanderen zelf is er een duidelijke concentratie van de seizoenarbeid in de vroegere werkloosheidszak van West-Vlaanderen, het gebied Langemark-Torhout-Zerkegem-Keiem.

De gemeenten met het hoogste aantal afreizen van seizoenarbeiders naar Frankrijk waren in 1963: Hout-hulst (277 afreizen), Woumen (189), Koekelare (188), Ichtegem (180), Torhout (124), Staden (117), Klerken (109), Kortemark (89), Eernegem (88), Langemark (79) en Bovekerke (71).

De voornaamste kampanjes zijn het bietenhakken met 1.075 afreizen (45 %), het bietenrooien met 532 afreizen (22 %), het vlasslijten met 329 afreizen

(14 %) en het cichoreidroegen met 333 afreizen (14 %); een gering aantal seizoenarbeiders is tewerkgesteld in de stokerijen, suikerfabrieken, steenbakkerijen, de oogst en de hoppepluk. De kampanje van het cichoreidroegen is een typische activiteit voor de seizoenarbeiders uit het arrondissement Roeselare (229 afreizen); het is de kampanje waar de vermindering van het aantal afreizen eerder gering is geweest. In de kampanje van het cichoreidroegen was er tussen 1953 en 1963 slechts een vermindering van 23 % van het aantal afreizen tegenover een vermindering van 64 % voor het vlasslijten, van 70 % voor het bietenhakken en van 86 % voor het bietenrooien.

In alle arrondissementen was er tussen 1953 en 1963 een vermindering van het aantal afreizen van 70 % tot 90 %, terwijl de seizoenarbeid in het arrondissement Veurne volledig is verdwenen.

De dominerende gewesten van tewerkstelling voor de kampanjes van het bietenhakken en het bietenrooien zijn de departementen Marne, Pas-de-Calais, Somme, Oise en Calvados; voor het vlasslijten is het Département du Nord overheersend, terwijl de kampanjes in de cichoreidroegerijen haast uitsluitend de departementen Nord en Pas-de-Calais betreffen. In totaal nemen een 20-tal departementen seizoenarbeiders op uit West-Vlaanderen.

Het aantal vrouwen onder de seizoenarbeiders is vrij gering; in 1963 werden 216 afreizen van vrouwen geregistreerd, dit is 9,0 % van het totale aantal afreizen. Men treft de vrouwelijke seizoenarbeiders haast uitsluitend aan bij het bietenhakken (141 afreizen in 1963) en het bietenrooien (69).

Onder de Westvlaamse seizoenarbeiders komen weinig jongeren voor. Onderstaande tabel geeft de leeftijdsopbouw van de Westvlaamse seizoenarbeiders in vergelijking met de leeftijdsopbouw van de arbeiders die in eigen land zijn tewerkgesteld (zie blz. 35).

Slechts 15,4 % van de mannelijke seizoenarbeiders zijn jonger dan 30 jaar tegenover 33,4 % voor de arbeiders die in eigen land zijn tewerkgesteld. Het zijn de leeftijdsgroepen van 30 tot 55 jaar die verhoudingsgewijze een dichte bezetting hebben; boven de leeftijd van 60 jaar wordt het werk als seizoenarbeider reeds te zwaar en men treft dan ook weinig seizoenarbeiders aan in die leeftijdsgroep. De leeftijdsgroepen van 30 tot 55 jaar groeperen 74,3 % van alle seizoenarbeiders tegenover 51,2 % voor de arbeiders die in eigen land zijn tewerkgesteld. Voor de vrouwelijke seizoenarbeiders ligt de afwijking vooral in de leeftijdsgroep van 30 tot 35 jaar (39,4 % tegenover 10,5 %).

¹ Het aantal afreizen geeft niet het juiste aantal seizoenarbeiders; het gemiddeld aantal afreizen per seizoenarbeider bedraagt ongeveer 1,5.

Leeftijdsopbouw van de Westvlaamse seizoenarbeiders in Frankrijk en van de arbeiders die in eigen land zijn tewerkgesteld, 1963

	Seizoenarbeiders in Frankrijk (a)		Arbeiders in eigen land tewerkgesteld (b)	
	Procentuele verdeling		Procentuele verdeling	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
min. dan 20 j.	1,9	2,8	8,7	25,8
20 tot 25 j.	4,1	6,0	11,3	21,6
25 tot 30 j.	9,4	10,2	13,4	14,6
30 tot 35 j.	15,8	39,4	12,7	10,5
35 tot 40 j.	16,5	19,9	11,4	7,9
40 tot 45 j.	17,3	12,0	9,2	6,2
45 tot 50 j.	10,9	3,7	7,8	4,8
50 tot 55 j.	13,8	5,1	10,1	5,0
55 tot 60 j.	7,7	0,9	9,1	3,0
60 j. en +	2,6	—	6,3	0,6
	100 %	100 %	100 %	100 %
	2.099	216	127.999	39.827

(a) Bron : Gewestelijke bureaus van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening ; aantal afreizen, behoudens voor één gewestelijk bureau waarvoor het effectief aantal seizoenarbeiders werd opgegeven.

(b) Bron : Rijksfonds voor Verzekering tegen ziekte en invaliditeit. Aantal verzekerden tijdens het tweede kwartaal 1962.

Seizoenarbeid in de Belgische landbouw

Over het aantal seizoenmigranten die in het Rijk landbouwwerk verrichten zijn geen preciese gegevens beschikbaar. Het aantal plaatsingen door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening verminderde van 5.763 in 1953 tot 676 in 1963. Deze seizoenarbeiders vindt men terug in de gemeenten waar ook de seizoenarbeiders die naar Frankrijk trekken woonachtig zijn ; de kampanjes concentreren zich volledig op het bietenhakken en bietenrooien.

Nog steeds verlaten een aantal arbeidskrachten het werk in eigen streek om seizoenarbeid te gaan verrichten en in die periode een hoger inkomen te verwerven. In 1960 werden in West-Vlaanderen 1.514 gevallen van werkverlaten geregistreerd op een totaal van 4.695 afreizen naar Frankrijk, dit is 32,2 % ; het werkverlaten vindt men vooral in het bouwbedrijf.

De seizoenarbeid laat toe in een vrij korte periode een hoog inkomen te verwerven ; in het verleden zijn een aantal Westvlaamse arbeiders er in geslaagd zich op te werken tot zelfstandige landbouwer of ondernemer door regelmatig de trek naar Frankrijk mee te maken.

De nadelen op huidig ogenblik aan de seizoenarbeid verbonden zijn echter belangrijk. De werkstabiliteit van deze arbeidskracht is onvoldoende verzekerd en aldus is zijn bestaanszekerheid bedreigd. De sociale verworvenheden zoals acht-urendag e.a.m. gaan aan hem voorbij. De herhaalde devaluaties van de Franse munt hebben geleid tot het invoeren van een stelsel van wisselbonifiekatie, om op die wijze de verdienste op peil te houden. Moeilijkheden bij uitbetaling, ziekte, ongeval komen veelvuldiger voor dan bij tewerkstelling in eigen land. Niet enkel voor de seizoenarbeider zelf, doch ook voor het bedrijfsleven zijn nadelen verbonden aan de seizoenmigratie. Het werkverlaten leidt tot supplementaire kosten voor vervanging en/of tot beperking van de produktie (o.m. in het bouwbedrijf). Een gewest met traditioneel hoge seizoenarbeid biedt geen interessante arbeidsmarkt voor investeerders en bemoeilijkt een politiek van industrialisering. Er is tevens het probleem van de werkloosheid.

Na de trek naar Frankrijk worden aan de werkloze seizoenarbeiders werkloosheidsvergoedingen toegekend zonder dat van hun zijde enige bijdrage wordt geleverd. Deze last die aan de gemeenschap wordt opgelegd, was verantwoord in een periode dat West-Vlaanderen onvoldoende werkgelegenheid kon bieden aan zijn eigen bevolking. In de huidige konstellatie lijkt het echter minder verantwoord dat aan volledig werkbekwame arbeidskrachten werkloosheidsvergoedingen worden uitgekeerd omdat zij een tijdelijk hoge verdienste verkiesen boven een normale betrekking. In de mate dat weloverwogen wordt afgezien van een regelmatige betrekking in eigen gewest voor seizoenarbeid, gekombineerd met werklozensteun, komt men tot een vegeteren op de gemeenschap.

De opname van seizoenarbeiders in de Westvlaamse bedrijven is reeds ingezet ; vooral de metaalnijverheid en het bouwbedrijf hebben reeds een belangrijk aantal gewezen seizoenarbeiders een permanente werkgelegenheid verschaft. Door de veroudering zullen nog een aantal seizoenarbeiders verdwijnen ; er blijven echter nog steeds ten minste een duizendtal seizoenarbeiders over die voor tewerkstelling in eigen land in aanmerking komen.

Seizoenarbeid aan de kust

Een systematische benadering van de omvang van de seizoentewerkstelling in de toeristische aktiviteit werd

nog nooit gerealiseerd. Op grond van partiële gegevens (R.M.Z., wet van 10 juni 1937) kan de totale tewerkstelling in de toeristische sektor gesteld worden op circa 15.000 personen, waarvan nagenoeg de helft zelfstandigen en helpers. De typische seizoentewerkstelling van bezoldigden mag minimaal geraamd worden op 3.500 personen.

Een groot aantal van deze bezoldigden zijn slechts twee tot drie maanden bedrijvig en genieten nadien werkloosheidsvergoedingen.

Tijdens het jaar 1962 bedroeg het daggemiddelde van de volledig werklozen in de bedrijfstak hotels en spijshuizen, in de gewestelijke bureaus Oostende en Brugge (arrondissementen Oostende, Veurne, Diksmuide en Brugge) bij het begin van het jaar circa 500 mannen en 1.650 vrouwen ; dit daggemiddelde daalde tot 59 mannen en 88 vrouwen in augustus, doch lag in oktober nagenoeg opnieuw op het niveau van het jaarbegin. Voornamelijk onder de vrouwelijke bevolking ontstaat onder het vigerende stelsel als het ware institutionele werkloosheid.

De opmerkingen die voor de landbouwseizoenarbeiders werden gemaakt in verband met de invloed op de Westvlaamse economie gelden mutatis mutandis voor de seizoenarbeiders aan de kust. Terwijl de landbouwseizoenarbeid geleidelijk wegteert, wordt de behoefte aan seizoenarbeiders aan de kust echter steeds groter.

De industrialisering van West-Vlaanderen zal de arbeidsbevoorrading in de toeristische sektor bemoeilijken ; de mededinging van bedrijven met permanente tewerkstelling zal scherper worden. De werkgevers uit de toeristische activiteit zouden tijdig moeten uitzien naar nieuwe bronnen van rekrutering, die buiten de normale arbeidsmarkt gelegen zijn, althans voor de massa van ongeschoolden. Hierbij wordt gedacht aan de inschakeling van studenten, vanaf het niveau A3 tot het universitair onderwijs ; dit roept een probleem op van organisatie (ontwerp van model-kontrakten e.d.) en niet in het minst van informatie. De mogelijkheden zijn ruimer dan men meestal wil aannemen ; er zal echter vanwege beide partijen een discipline gevraagd worden. Aangezien het toerisme een belangrijke bron is voor de inkomensvorming van de kustzone en bovendien een aanbrenger van vreemde deviezen, kan wellicht ook gedacht worden aan tijdelijke vrijstelling van legerdienst (zoals voor het oogstwerk) en vreemde arbeidskrachten, die uitsluitend voor seizoenarbeid worden aangeworven en na het seizoen opnieuw vertrekken.

Bij de huidige ontwikkeling van West-Vlaanderen is het probleem van de seizoenarbeid in elk geval gesteld ; in de toeristische sektor zal via overleg naar oplossingen moeten gezocht worden.

MIJN BANK ?

DE

KREDIETBANK

NATUURLIJK !

de visserijgrenzen

een knelpunt voor de zeevisserij

De zee vormt voor de visser het enige produktiegebied en het is dan ook logisch dat hij op zijn vaarttuig de leuzen 'mare liberum', 'mare res nullius' of 'mare res communis' voert. Aan dit vrijheidsprincipe werd in de loop der tijden evenwel erg geknaagd: eerst werd het begrip territoriale zee — d.w.z. een strook zeegebied waarover de kuststaat de jurisdictie heeft — ingevoerd en later werd de grens van dit gebied aangepast en uitgebreid.

Deze uitbreiding heeft in de zeevarende naties heel wat beroering veroorzaakt, zodat normaal een aantal aspecten van het probleem werden gewijzigd. Een drietal zijn hier van belang te citeren. Vooreerst ondergingen de motiveringsgronden enige verandering en werden politieke, strategische en economische belangen, die de verlegging moesten rechtvaardigen, aan elkaar gekoppeld. Verder ontstonden nieuwe begrippen en meer speciaal werd uit het begrip territoriale zee een nieuw begrip geboren, met name de visserijgrenzen. Tenslotte moest van een algemene regeling van het probleem van de territoriale grenzen afgezien worden en moest tot bilaterale of regionale akkoorden overgegaan worden.

Deze bijdrage, in wezen technisch, beoogt het schetsen van de evolutie van het probleem van de territoriale en/of visserijgrenzen. Vooreerst worden de pogingen om op ruim internationaal vlak tot een regeling te komen, beknopt naar voren gebracht. Verder wordt de unilaterale uitbreiding van de grenzen door enkele landen belicht en tenslotte krijgt de konferentie van Londen de aandacht.

Pogingen tot internationale regeling

Uiteraard is het vraagstuk van de territoriale wateren een internationale aangelegenheid, doch er bestaat over de breedte van de territoriale zee geen enkel vaste en algemene rechtsregel. Uit gewoonte-rechtelijke normen werd een driemijlzone — met exclusief visserij-

recht voor nationale vissers in deze zone — door een aantal nationale wetgevingen en internationale akkoorden bekrachtigd. Deze breedte was nochtans niet absoluut en ver van algemeen.

Een eerste poging tot codificatie werd in opdracht van de Volkenbond door een konferentie in Den Haag in 1930 doorgevoerd. De konferentie bracht belangrijke meningsverschillen over de breedte van de territoriale zee aan het licht en liep op een mislukking uit.

Na de tweede wereldoorlog werden opnieuw pogingen ondernomen om tot een uniforme internationale regeling te komen. Van 1950 tot 1956 zetelde, onder U.N.O.-auspiciën, een Commissie voor Internationaal Recht. Deze kon evenmin een vaste formule vinden voor het bepalen van de breedte van de territoriale grens. Zij stelde vast dat de grens kan liggen tussen drie en twaalf zeemijl en dat deze grens normaal gemeten wordt vanaf de laagwaterlijn.

Daarop kwam te Genève van 24 februari tot 27 april 1958 een eerste U.N.O.-konferentie over het Zeerecht bijeen. De konferentie werkte een aantal conventies en resoluties over het internationaal zeerecht uit, o.m. met betrekking tot de territoriale wateren, de hoge zee, de visserijrechten, het continentaal plateau, de vrije toegang tot de zee, enz. Twee belangrijke problemen bleven evenwel zonder oplossing, nl. de breedte van de territoriale wateren en de visserijgrenzen. Dit moest het werk worden van een tweede konferentie.

Algemeen gezien stonden op deze konferentie, die eveneens te Genève van 17 maart tot 26 april 1960 doorging, twee stellingen tegenover elkaar. Volgens de eerste stelling zouden de territoriale wateren en de visserijgrenzen samenvallen en op 12 mijl gesteld worden. De tweede stelling, gekend als het Amerikaans-Canadees voorstel, hield het bij een territoriale grens van 6 mijl en een visserijzone van 12 mijl; tussen de 6 en de 12 mijl zouden de historische rechten erkend worden voor een periode van 10 jaar.

Hiermede was in principe de splitsing territoriale grens en visserijgrens erkend en op lange termijn beschouwd bleken de twee voorstellen elkaar te dekken ten aanzien van de visserijgrenzen ; zij weken evenwel principieel van elkaar af met betrekking tot de territoriale wateren.

Na zes weken besprekingen, onderhandelingen, 'geven en nemen', werd het voorstel van de Verenigde Staten en Canada, dat het meest aanvaardbare leek, op één stem na verworpen.

'It was a bad day for the United Nations' verklaarde de heer J. Hare, Brits minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening na afloop van de conferentie, doch er kwam tot uiting dat de oplossing van het probleem van de territoriale wateren en de visserijzone veeleer in een regionaal kader te zoeken was. Zoals de heer G. Amado, de leider van de Braziliaanse delegatie, terecht opmerkte : 'il n'y a pas deux mers identiques' ; hetgeen geldt voor de Noordzee en de Atlantische Oceaan, geldt daarom nog niet voor de Indische Oceaan en de Stille Oceaan.

Unilaterale uitbreidingen van de visserijgrenzen

De discussies over de breedtebepaling van de visserijzones en de mislukking van de twee U.N.O.-conferenties tot regeling van de grenzen waren oorzaak dat een aantal landen op unilaterale wijze tot een uitbreiding overgingen. Aan de uitbreiding werden praktisch steeds, zij het op grond van bilaterale akkoorden, overgangsporten gekoppeld, zodat in feite het principe van het Amerikaans-Canadees voorstel van Genève bleef naderen. Het was anderzijds ook meestal zo dat de toegang tot de voorbehouden zones een ruil veronderstelde, nl. exportmogelijkheden tegenover visserijrechten.

Onder de belangrijkste unilaterale uitbreidingen vallen te vermelden :

IJsland : Op 30 juni 1958 vaardigde de IJslandse regering een dekreet uit, waarbij de visserijgrenzen vanaf 1 september 1958 van 4 op 12 mijl werden gebracht. De IJslandse vissers kregen de toelating binnen de zone van 4 tot 12 mijl te vissen en IJsland hield zich tevens het recht voor de basislijnen te wijzigen. Deze beslissing beoogde een dubbele doelstelling, nl. het beletten van de overbevissing van de kustwateren en het verschaffen aan de nationale visserij van exclusieve rechten in de zone tot 12 mijl. De maatregel werd vooral genomen wegens het feit dat de IJslandse economie in hoofdzaak van de visserij afhankelijk is.

De uitbreiding betekende voor de verre visserij van bepaalde West-Europese landen (nl. Groot-Brittannië, West-Duitsland, Frankrijk, Noorwegen, Denemarken en België) een verlies van belangrijke visgronden. De meeste landen dienden bij IJsland dan ook een protest in. Groot-Brittannië verzette zich niet alleen door protesten, doch beschermde eveneens zijn vissersschepen in de IJslandse wateren met enkele korvetten van de Britse marine. De Britse 'zelfverdediging' verwekte echter meteen poli-

tieke spanningen, die de mogelijkheid van de oplossing van het probleem van de visserijgrenzen rond IJsland niet vergrootte.

Na de tweede conferentie over het Zeerecht zocht Groot-Brittannië evenwel met IJsland tot een overeenkomst te geraken. Het akkoord kwam tot stand op 27 februari 1961 en hield o.m. in dat Groot-Brittannië zich niet langer verzette tegen de uitbreiding van de IJslandse visserijgrenzen tot 12 mijlen, maar dat de Britse treilers nog gedurende drie jaar (tot 12 mei 1964), op zekere periodes van het jaar, in de zone tussen 6 en 12 mijlen de visserij mochten beoefenen.

De Faroë-eilanden : Toen in 1958 IJsland zijn visserijgrenzen op 12 mijl bracht, werd tussen de Deense regering en de plaatselijke regering van de Faroë-eilanden overleg gepleegd om tot dezelfde maatregel over te gaan.

In een overeenkomst van 1901, 1954 en 1955 met Groot-Brittannië was echter voorzien dat de breedte van de visserijzone op 3 mijl zou behouden blijven, zodat Denemarken vooraf met Groot-Brittannië bilaterale onderhandelingen moest aangaan, alvorens tot een uitbreiding van de visserijgrenzen te kunnen overgaan.

Op 27 april 1959 werd de overeenkomst te Kopenhagen ondertekend en werd de twaalfmijlzone van kracht. De Britse vaartuigen mochten evenwel tussen de 6 en 12 mijl blijven vissen, met uitzondering van drie gebieden die op bepaalde tijdstippen van het jaar uitsluitend aan de Faroëse lijnvissers voorbehouden bleven.

Toen Groot-Brittannië op 27 november 1960 met Noorwegen en op 27 februari 1961 met IJsland een overeenkomst afsloot, die de erkenning van de visserijgrenzen van de beide landen inhield, gingen in de Faroë-eilanden steeds meer stemmen op om ook aan de Britse vissersvaartuigen de toegang binnen de twaalfmijlzone te ontzeggen. De Deense regering ging op 28 april 1962 uiteindelijk over tot de opzegging van het akkoord. Hierdoor liep de overeenkomst, met inachtneming van de opzeggingstermijn van één jaar, op 28 april 1963 ten einde.

De Britse regering knoopte terug met de Deense regering besprekingen aan met het doel opnieuw een akkoord te kunnen afdwingen. Tot nog toe werd geen overeenkomst bereikt. Denemarken heeft de voorgenomen maatregel evenwel uitgesteld tot 12 mei 1964, datum waarop de twaalfmijlgrens van IJsland ook ten overstaan van Groot-Brittannië volledig wordt toegepast.

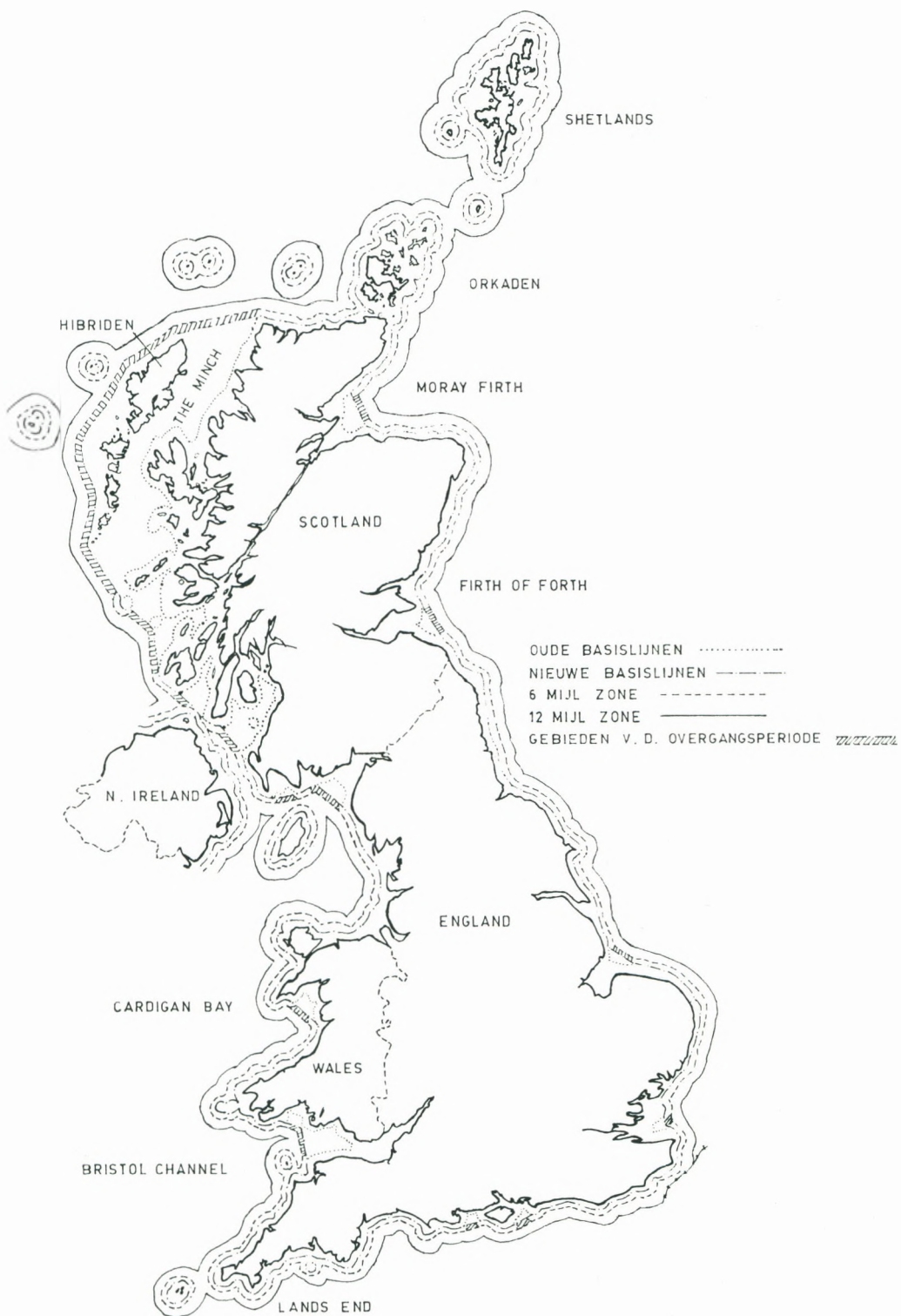
Noorwegen : Bij de afloop van de tweede conferentie over het Zeerecht was het duidelijk dat Noorwegen eveneens zijn visserijgrenzen wilde verleggen. Op 1 april 1961 werden deze grenzen dan ook van 4 op 6 mijl gebracht, terwijl op 1 september 1961 de twaalfmijlzone werd ingevoerd.

De Noorse regering liet echter de mogelijkheid open om door bilaterale overeenkomsten de overgang tot de nieuwe toestand te versoepelen.

De eerste onderhandelingen grepen plaats met Groot-Brittannië en in het akkoord van 26 november 1958 werd teruggegrepen naar het Amerikaans-Canadees voorstel van Genève : de Britse vissers mogen namelijk tijdens een overgangperiode (tot 31 oktober 1970) tussen de 6 en de 12 mijl blijven vissen.

Met de U.S.S.R. werd op 1 augustus 1962 een gelijkaardige overeenkomst afgesloten, doch op basis van reciprociteit. De Russische vissers mogen tot in 1970 vissen in de Noorse 6-12 zone, terwijl het Noorse vissers toegelaten is, op bepaalde plaatsen van de Russische kust, in eenzelfde zone te vissen.

De onderhandelingen met Zweden en Denemarken leidden verder tot overeenkomsten, waarbij de bestaande akkoorden over de visserij in bepaalde gebieden, binnen de visserijgrenzen, werden bestendigd.

OVERGENOMEN UIT WORLD FISHING APRIL 1964

Met Polen kon geen akkoord worden afgesloten toen bleek dat dit land geen beroep kon doen op 'historische' visserijrechten in de Noorse kustwateren.

Tenslotte kon met West-Duitsland evenmin een overeenkomst opgesteld worden, daar West-Duitsland, in het kader van de E.E.G., de Noorse diepvriesprodukten geen preferentieel invoerregime mocht toekennen.

Groenland : Na de uitbreiding van de visserijgrenzen rond IJsland, de Faroë-eilanden en Noorwegen vreesde de Groenlandse bevolking een meer intensieve bevissing van de kustwateren, zodat aangedrongen werd op uitbreiding van de eigen grenzen. Dit geschiedde op 1 juni 1963, doch de vissers van Frankrijk, Spanje, Portugal, Groot-Brittannië, West-Duitsland, Noorwegen en IJsland, die traditionele rechten in de Groenlandse wateren bezitten, mogen tot in 1973 tot op 6 mijl van de kusten blijven vissen.

Ierland : In Ierland werden tot nog toe enkel rechte basislijnen op de zuid-oostelijke, de zuid- en westelijke kust ingevoerd. Het bezit bij dekreet van juli 1959 de mogelijkheid om een 12-mijl-zone vast te leggen. Op basis van de Konventie van Londen mag deze maatregel dan ook wel verwacht worden.

De konferentie van Londen ¹

Met de mislukkingen van Genève en de unilaterale uitbreidingen op de achtergrond zochten de West-Europese visserijlanden de jongste tijd naar een oplossing. Dit streven bestond vooral tussen de Zes van de E.E.G. en sommigen hoopten zelfs op nog ruimere onderhandelingen, namelijk met alle West-Europese visserijlanden.

In E.E.G.-verband werden de voorgenomen besprekingen op de lange baan geschoven. Van einde 1962 naar begin 1963 uitgesteld, geraakten zij tenslotte in het slop wegens bepaalde meningsverschillen over procedureaangelegenheden.

Toen achtte het Verenigd Koninkrijk het ogenblik gekomen om zelf het initiatief te nemen.

Op 29 april 1963 richtte de Britse regering een nota aan de regeringen van de zes landen van de Gemeenschappelijke Markt, waarbij de Konventie over de Visserij in de Noordzee (Konventie van Den Haag — 6 mei 1882), het akkoord van 3 juni 1955, alsmede de Frans-Britse Konventies van 1843 werden opgezegd. Deze opzegging moest de Britse regering toelaten eventueel zijn voorbehouden visserijzone buiten de traditionele 3 mijlgrens uit te breiden.

Vooraleer een definitieve beslissing te nemen, nodigde de Britse regering echter 16 West-Europese landen uit tot een Konferentie te Londen, nl. de Zes der E.E.G.,

de Zeven der Europese Vrijhandelsassociatie, IJsland, de Ierse Republiek en Spanje.

Het organiseren van een konferentie door Groot-Brittannië deed de hoop ontstaan dat de E.E.G.-landen een gemeenschappelijk standpunt zouden innemen en dat dit tevens een vertrekpunt zou vormen voor het uit te werken gemeenschappelijk visserijbeleid, dat in het Verdrag van Rome is voorzien.

Deze verwachting werd niet ingelost. Bij de voorbereidende besprekingen kwamen immers zeer uiteenlopende opvattingen onder de partnerlanden naar voren.

Het eerste agendapunt dat door de Britse regering werd voorgesteld als : 'toegang tot de visgronden', kon de goedkeuring van de Zes wegdragen, doch het moest worden verruimd en geformuleerd als volgt : 'vrijheid van visvangst en toegang tot de visgronden'. Deze verruiming moest het belang doen uitschijnen dat de Zes hechten aan het principe van de vrije toegang tot de visgronden, alsmede hun bezorgdheid over de eventuele uitbreiding van de territoriale wateren buiten de 3 mijlgrens.

Het tweede agendapunt, nl. de handel in vis en visserijprodukten, vormde een ernstiger struikelblok. Frankrijk was van oordeel dat dit punt niet te Londen behandeld diende te worden. Naar de Franse opvatting zou het inschrijven van dit punt op de dagorde, na de kwestie van de visgronden, er vlug toe leiden beide problemen aan elkaar te koppelen ; er zou aldus een stilzwijgende erkenning uit voortvloeien dat de kwestie van de visgronden een 'verhandelbaar' recht is. Anders geformuleerd, men zou hierdoor een zuiver juridische kwestie binden aan een zuiver economische. In de praktijk zou men komen tot een soort 'koehandel', nl. het ruilen van exportmogelijkheden tegen de vergunning te mogen vissen binnen de visserijgrenzen van andere landen. De Franse delegatie hield zich in dit verband een opvatting voor ogen die gelanceerd werd op de dag van Europêche te Oostende op 19 juni 1963, toen de Britse woordvoerder, de heer Laing o.m. verklaarde : 'Het hoofddoel van de Konferentie is doodeenvoudig de uitwisseling van uitgebreide afzetmogelijkheden tegen de toegang tot de visgronden'.

Verder wees Frankrijk er op dat de algemene handelsverhoudingen tot de bevoegdheid behoren van andere organismen (o.m. G.A.T.T.) ; op E.E.G.-vlak valt dit probleem onder de gemeenschappelijke visserijpolitiek en het leek nutteloos hierover te Londen te discussiëren, zolang de Zes niet voorafgaandelijk een gemeenschappelijke politiek hadden opgesteld.

Duitsland, Nederland en België wensten het punt wel op de agenda. Zij vreesden dat de Konferentie anders niet zou plaats vinden en dat dan alle hoop tot een

¹ Voor het opstellen van dit gedeelte werd dankbaar gebruik gemaakt van de dokumentatie van de Bedrijfsraad voor de Visserij en wel speciaal : het Advies over het vraagstuk van de Visserijgrenzen (februari 1964) en de verslagen van de West-Europese Visserijkonferentie, opgesteld door de sekretaris van de Raad.

regeling van de visserijgrenzen uitgesloten was. Voor bepaalde landen, w.o. België, was een regeling van primordiaal belang. Anderzijds voerden zij aan dat de E.E.G. een importeur van vis en visserijprodukten is, zodat dit feit een middel van drukking kon uitmaken tot het vinden van een oplossing voor het vraagstuk van de toegang tot de visgronden.

Italië en de Permanente E.E.G.-Kommissie tenslotte waren van mening dat men het punt op de agenda moest inschrijven, doch enkel onder de vorm van een eerste ruime gedachtenwisseling onder de betrokken landen.

Om aan de Franse opwerpingen enigszins tegemoet te komen, zouden de E.E.G.-delegaties op de Konferentie er op wijzen dat zij geen definitieve positie konden innemen, zolang geen gemeenschappelijke visserijpolitiek onder de Zes was uitgewerkt.

Het derde agendapunt door Groot-Brittannië voorgesteld luidde: 'Andere aspecten van visserijpolitiek'. Ook hier waren er vanwege de E.E.G.-landen uiteenlopende opvattingen.

België, Duitsland en Nederland opteerden voor een algemene gedachtenwisseling, die van nut kon zijn als basis voor latere besprekingen.

Frankrijk, Italië en de E.E.G.-Kommissie wensten dit punt niet op de dagorde, omdat alleen de Zes bevoegd waren en omdat sommige vraagstukken in dit verband reeds behandeld werden door andere instanties, o.m. de O.C.D.E. te Parijs.

Over het vierde agendapunt 'toezicht en controle' maakten enkel Duitsland en Nederland voorbehoud. Onder dit punt mocht namelijk niet vallen het toezicht op de maatregelen tot bescherming van de visstapel. Deze maatregelen, alsook de controle op de uitvoering ervan, behoren immers tot de bevoegdheid van de Kommissies opgericht in het kader van internationale konventies, meer bepaald de Internationale Noord-Oost-Atlantische visserijovereenkomst.

Uiteindelijk zouden de E.E.G.-landen naar de konferentie gaan om te luisteren; zij zouden verder geen definitieve verbintenissen aangaan. Het verloop was, zoals verder zal blijken, evenwel geheel anders.

In Groot-Brittannië waren de stromingen over de konferentie eveneens verdeeld.

De kustvisserij was a fortiori voorstander van een uitbreiding van de visserijgrenzen, omdat daardoor een groot aantal buitenlandse vaartuigen uit de visrijke kustwateren zou kunnen worden geweerd. De verre visserij-milieus waren beducht dat bij dergelijke maatregel nog andere landen een ruimere visserijzone zouden instellen. Deze laatste kringen waren voorstander van een koppeling van de toegang tot de markten

aan de toegang tot de visgronden. Zij wezen er op dat enerzijds meer en meer landen hun visserijgrenzen uitbreiden en anderzijds de handelsbeperkingen zich vermenigvuldigen. Hierin werd een ernstige wanverhouding op gebied van konkurrentiële mogelijkheden gezien.

Meer officieel heerste de gedachte dat men, in tegenstelling met de konferenties van Genève, in een meer aaneengesloten groep van 16 landen een principe-akkoord over de visserijgrenzen zou kunnen bereiken. Men kon tot nog toe immers weinig ondernemen tegen eenzijdige uitbreiding van de souvereiniteit over zeegebieden en het zou weinig realistisch zijn aan te nemen dat er geen verdere aanspraken meer in het verschiet zouden zijn. Anderzijds moest men niet verwachten dat de importeurlanden van vis hun markten zouden openstellen om terzelfdertijd te moeten aanvaarden dat hun vissersvloot uit de traditionele visgebieden zouden worden geweerd. Tenslotte werd voorgesteld dat de bescherming van de bedreigde visstapel ieder land ten goede zou komen. Dat bij dit alles ook wel nationaal politieke belangen, nl. de aanstaande verkiezingen in Groot-Brittannië, een rol speelden — vooral ten aanzien van de spoed waarmede moest worden gewerkt — is ook wel onloochenbaar.

De Britten bleven evenwel realistisch: de geplande konferentie zou niet alles kunnen oplossen, maar elke stap die zou leiden naar een meer internationale samenwerking op visserijgebied, zou als een beloning voor het genomen initiatief beschouwd worden.

De reacties in Denemarken, Noorwegen en IJsland waren voor de afloop van de konferentie niet bepaald gunstig.

In Denemarken wilde men een zo ruim mogelijke gedachtenwisseling over alle programmapunten, mits niet getornd zou worden aan de 12-mijlzone rond de Faroë-eilanden en Groenland.

Noorwegen was traditioneel gekant tegen de toegang van vreemde schepen tot de Noorse visgronden en tevens tegen de vreemde aanvoer in de Noorse havens. Wegens het feit dat de E.E.G.-landen meer en meer als importeurs dienen aangezien te worden, hield Noorwegen evenwel niet meer zo sterk aan deze houding. Het geraakte er hoe langer hoe meer van overtuigd dat de exporterende landen aan de importlanden toegevingen moesten doen op het stuk van de toegang tot de visgronden.

Tevens was de Noorse regering van mening dat de Konferentie van Londen slechts een proloog kon zijn dat de weg diende te openen voor latere onderhandelingen. IJsland tenslotte was van oordeel dat zijn 12-mijlzone slechts een minimum vormde, dat derhalve niet voor discussie vatbaar was.

Op de achtergrond van deze diverse standpunten startte de Konferentie met eerder pessimistische verwachtingen. Als agenda werd aangenomen : a) de vrijheid van visvangst en de toegang tot de visgronden, b) de toegang tot de markten, c) de politiek van de visserij en d) allerlei, w.o. beschermingsmaatregelen over de visserij. De konferentie ging door in drie fasen, nl. van 3 tot 6 december 1963, van 8 tot 17 januari 1964 en van 26 februari tot 2 maart 1964.

De eerste fase van de konferentie werd ingezet met verklaringen van algemene aard over de diverse punten van de agenda; de posities van de deelnemende landen werden naar voren gebracht, doch er kon reeds aangevoeld worden hoever bepaalde landen wilden of konden gaan.

Over de toegang tot de visgronden werden in deze fase twee belangrijke voorstellen ingediend, nl. een voorstel door Groot-Brittannië en een door België.

Het Britse voorstel voorzag in hoofdzaak een 12-mijl-visserijzone, met de erkenning van traditionele visserijrechten tussen de 6 en de 12 mijl, zonder tijdsbeperking. Het Belgische voorstel hield aan een territoriale grens van 3 mijl en een aanpalende visserijzone van 9 mijl; tussen de 3 en de 9 mijl zouden de historische rechten erkend worden zonder tijdsbeperking.

In de tweede fase werden de twee voorstellen besproken. De oppositie tegen de voorstellen werd gevoerd door Noorwegen, Ierland, Denemarken (enkel voor de Faroë-eilanden en Groenland) en IJsland. Noorwegen, Ierland en Denemarken wilden niet verder gaan dan het Amerikaans-Canadees voorstel (6 plus 6 plus een overgangsperiode van 10 jaar). IJsland daarentegen kon van zijn 12-mijlzone niet afzien.

Groot-Brittannië zocht dan met de Zes contact om een gemeenschappelijk voorstel in te dienen. Na goedkeuring van de Britse regering kwam als voorstel ter tafel : een exclusieve visserijzone van 6 mijl en een additionele zone van 6 mijl, waarin traditionele rechten werden erkend; tussen de 3 en 6 mijl zou een overgangsperiode voorzien worden.

Noorwegen deed in extremis een tegenvoorstel dat moest toelaten de Konventie mede te ondertekenen : het kwam er op neer voor de zone tussen 6 en 12 mijl de traditionele visserij toe te laten tot 1974 (in plaats van 1970, zoals voorzien o.m. in de Brits-Noorse overeenkomst van 1960). Dit aanbod werd door Groot-Brittannië echter van de hand gewezen, als zijnde strijdig met een artikel van de Konventie, dat een uitzondering voorziet voor landen wier bevolking praktisch uitsluitend van de visvangst leeft, hetgeen voor gans Noorwegen moeilijk kan worden beweerd. Het aanvaarden van een dergelijk voorstel zou de traditionele rechten tussen 6 en 12 mijl in de tijd beperken, en dit zou strijdig zijn met het grondprincipe dat aan de basis ligt van de Konventie.

Meteen waren de posities duidelijk afgetekend : België, Frankrijk, Duitsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal en Groot-Brittannië steunden het akkoord, terwijl Oostenrijk, Denemarken, IJsland, Ierland, Noorwegen, Spanje, Zweden en Zwitserland de overeenkomst niet of slechts gedeeltelijk konden aanvaarden.

In de derde fase werden aan de geformuleerde voorstellen geen fundamentele wijzigingen meer gebracht. Niettemin is de definitieve formulering van de goedgekeurde teksten slechts ten koste van langdurige en moeizame discussies tot stand gekomen : allerlei juridische bezwaren en interpretaties, gepaard aan vastgestelde verschillen tussen de officiële Engelse en Franse teksten, hebben de eindredactie van de Konventie fel vertraagd.

Welke resultaten werden nu te Londen bekomen ?

In de grond werd enkel het eerste agendapunt, nl. het probleem van de visserijgrenzen, behandeld en het resultaat is een belangrijke visserijkonventie geweest. Over de overige drie agendapunten werden slechts vage resoluties opgesteld en goedgekeurd.

In de visserijkonventie zijn o.m. volgende principes vervat :

(a) de kuststaat heeft het uitsluitend recht op visserij in een zeesmijlzone, gemeten vanaf de basislijn van de territoriale zee (artikel 2) ; (b) in een zone van 6 tot 12 mijl mag de visserij uitgeoefend worden door de kuststaat en door andere deelnemende landen, wier vissers tussen 1 januari 1953 en 31 december 1962 gewoonlijk in die zone gevestigd hebben (artikel 3) ; (c) de deelnemende landen die tussen 6 en 12 mijl mogen vissen, mogen hun bedrijvigheid niet uitoefenen in gebieden die op kenmerkende wijze verschillen van degene die zij gewoonlijk bevesten (artikel 4) ; (d) reglementen en beschermingsmaatregelen die door de kuststaat voor de zone van 6 tot 12 mijl uitgevaardigd worden, zijn niet alleen van kracht voor de vreemde vissers, maar ook voor de eigen onderdanen (artikel 5) ; (e) de rechte basislijnen of afsluitingslijnen van baaien moeten in overeenstemming zijn met de schikkingen van de konventie over de territoriale zee, die te Genève op 29 april 1958 werd afgesloten (artikel 6) ; (f) voor de zone tussen 3 en 6 mijl is het voor bepaalde landen (w.o. België) nog toegelaten te vissen voor een overgangsperiode van twee tot drie jaar (artikel 9 en bijzonder akkoord)¹ en (g) de kuststaten, wier bevolking hoofdzakelijk leeft van de visserij, kunnen landen met traditionele rechten eventueel buiten de zone van 6 tot 12 mijl sluiten (artikel 12).

Verder werden konventies, protocollen en resoluties afgesloten over de arbitrage, over de voorlopige toepassing van de Europese visserijkonventie, over de overgangsrechten en over de toegang van de markten, over de bescherming van de visstand en over de politiek van de visserij.

Uit de geciteerde principes vloeien volgende gevolgtrekkingen voort :

(a) aan de breedte van de territoriale zee wordt niet geraakt ; (b) de jurisdictie over de visserij wordt uitgebreid tot 12 mijl, ingaande in juni 1964 ; (c) het recht tot vissen tussen de 6 en 12 mijl wordt gedeeld met staten, die 'historische' rechten genieten en (d) het werkelijk verlies van visserijgronden voor de 'vreemde' vissers wordt uiteindelijk beperkt tot de zone tussen 3 en 6 mijl, eventueel vermeerderd met het zeegebied dat door het verleggen van de basislijnen teloor gaat.

De konventie over de visserij kan een vóerstreckende betekenis hebben voor de visserij van West-Europa, voor zoverre zoveel mogelijk landen het akkoord ondertekenen. Het ziet er echter naar uit dat IJsland en Noorwegen de konventie niet zullen onderschrijven. De tegemoetkomingen aan landen zoals IJsland en

¹ De overgangsperiode bedraagt twee jaar (tot 31 december 1965) wanneer de driemijlzone gerekend wordt vanaf de basislijnen van de territoriale zee en drie jaar (tot 31 december 1966) wanneer deze zone gemeten wordt vanaf rechte basislijnen of afsluitingslijnen van de baaien.

Denemarken (van Groenland en de Faroë-eilanden) ter vrijwaring van hun visserijbelangen gedaan (artikel 11) blijken onvoldoende te zijn; IJsland komt er zelfs voor uit zijn grenzen nog verder dan 12 mijl te verleggen.

Voor Noorwegen ligt de toestand enigszins anders. Dit land zou graag van artikel 11 gebruik maken, omdat dit met zijn huidige twaalfmijlgrens overeenstemt en het de buitenlanders 'hic et nunc' uit zijn wateren zou kunnen verdrijven. Deze laatsten werpen terecht op dat Noorwegen moeilijk kan beweren dat de economie van zijn ganse bevolking op de visserij is afgestemd.

Ook de tijdslimiet, gedurende dewelke Noorwegen de visserij tussen de 6 en de 12 mijl moet toestaan, en die het tot 1970, ten hoogste tot 1974, zou willen beperken, vormt een twistpunt en is oorzaak dat Noorwegen afzijdig blijft van de konventie.

In elk geval heeft de konventie van Londen een onzekere rechtstoestand weggewerkt en een einde gesteld aan het gevaar van unilaterale uitbreiding; dit laatste woog nu bepaald sterk door bij de uitbouw van de visserij.

Gevolgen van de konventie voor de Belgische visserij

Het is meer dan logisch dat de vraag gesteld wordt: wat met de Belgische zeevisserij?

Afgezien van de reeds hoger vermelde gevolgen, zal, wanneer de principes van de konventie rond Groot-Brittannië en Ierland toegepast zullen worden, de Belgische visserij — en meer bepaald de middenslagvisserij — belangrijke visgronden verliezen. Dit kan bijzonder zwaar uitvallen, gezien de middenslagvisserij gedragen wordt door de zelfstandige, kleine reder, de reder met een eerder geringe financiële weerbaarheid. De uitbreiding blijft weliswaar beperkt tot 6 mijl, en er geldt zelfs een overgangsperiode tussen de 3 en 6 mijl, niettemin zal het verlies reëel zijn. Te meer wegens het feit dat de Britten en Ieren de basislijnen, die vroeger op de laagwaterlijn waren gesteld, nu van kaap tot kaap kunnen laten gaan.

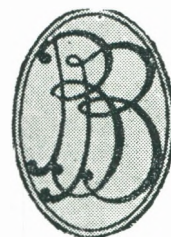
Onder de visgronden die zullen verloren gaan (zie kaart op blz. 39), zijn te vermelden: de Fladen, een deel van de Moray Firth, de Minch en verder enkele baaien op de westkust en in de Ierse zee.

Het staat vast dat, naar het voorbeeld van de IJslandvisserij enkele jaren geleden, de visserij rond Groot-Brittannië en Ierland met moeilijkheden zal te kampen hebben. Het zal er dan op aankomen de visserij aan de nieuwe toestand aan te passen door o.m. het opzoeken van nieuwe visgronden, het aanwenden van nieuwe visserijtechnieken of zelfs structuurwijzigingen van de vloot.

BANK VAN BRUSSEL N.V.

Voor uw

- * BELEGGINGEN
- * FINANCIERINGEN
- * HANDELSBETREKKINGEN MET
HET BUITENLAND
- * ZAKENREIZEN
- * VLIEGTUIGBILJETTEN

tot uw dienst

4 BIJHUIZEN
EN MEER DAN

100

AGENTSCHAPPEN IN

WEST-VLAANDEREN

de waterbevoorrading in West-Vlaanderen

Provinciale belangstelling

Het Belgisch Staatsblad d.d. 30 april 1964 publiceert het Koninklijk Besluit d.d. 12 november 1963 waarbij goedkeuring wordt verleend aan de beslissing op 3 oktober 1963 getroffen door de provincieraad van West-Vlaanderen, houdende 'instemming met de onderschrijving door de provincie ten voordele van de Nationale Maatschappij der Waterleidingen te Brussel van 70.000 aandelen van 100 F, om de Nationale Maatschappij in staat te stellen als studiebureau te fungeren voor het onderzoek van de mogelijkheden om de provincie te voorzien van oppervlaktewater'.

De bezorgdheid van het Provinciaal Bestuur om de bevolking te voorzien van gezond water en in voldoende hoeveelheid is bekend : de Provincie heeft een belangrijk aandeel in de aanbreng van het kapitaal nodig voor de aanleg van gewestelijke en gemeentelijke distributienetten (gronden voor waterwinning, pompstations en toebehoren, leidingen, watertorens en vergaarbekken). Ook de provinciale tussenkomst 'in de kosten van de waterput, de zuigleidingen, de volledige hydrofoorgroep ten voordele van diegene die een eigen voorzieningsinstallatie inrichten en van aanleg en aansluiting van woningen en bedrijfsgebouwen bij een openbaar distributienet voor water' is een uitvloeisel van deze bezorgdheid.

In de brede waaier van saneringswerken, vatbaar voor provinciale toelage in het kader van de gezondmaking van woningen, komt vanzelfsprekend ook het aansluiten aan de waterleiding voor, alsook het inrichten van binnenhuiswaterleiding.

Voornoemd Koninklijk Besluit d.d. 12-11-1963 wijst erop dat de bezorgdheid van het Provinciaal Bestuur verder reikt.

In de jongste jaren is er een schrille tegenstelling tussen de moeilijkheden die de vlugge uitbreiding van de waterleiding in de weg staan, zowel in de gemeenten die er reeds zijn op aangesloten, als in gemeenten die

er sinds jaren op wachten en tussen de snelle aangroei van de bevolking, de hoge vlucht van het toerisme, de breed openslaande industrialisering, het stijgende welvaartspeil.

Deze laatste vier verschijnselen wijzen erop dat niet alleen de vraag naar watervoorziening snel stijgend is, maar ook dat, mocht aan deze stijgende vraag niet kunnen voldaan worden, de Westvlaamse expansie zware schade zou kunnen lijden.

Waarschuwingen over de mangel aan waterreserves zijn herhaaldelijk geuit geworden. In verband met vestigingsprojecten van nieuwe bedrijven voor dewelke water een hoofdelement bleek te zijn, trad de Westvlaamse Economische Raad reeds in 1959 in voeling met de Nationale Maatschappij der Waterleidingen. Deze laatste onthulde onmiddellijk de hachelijke situatie op gebied van waterreserves.

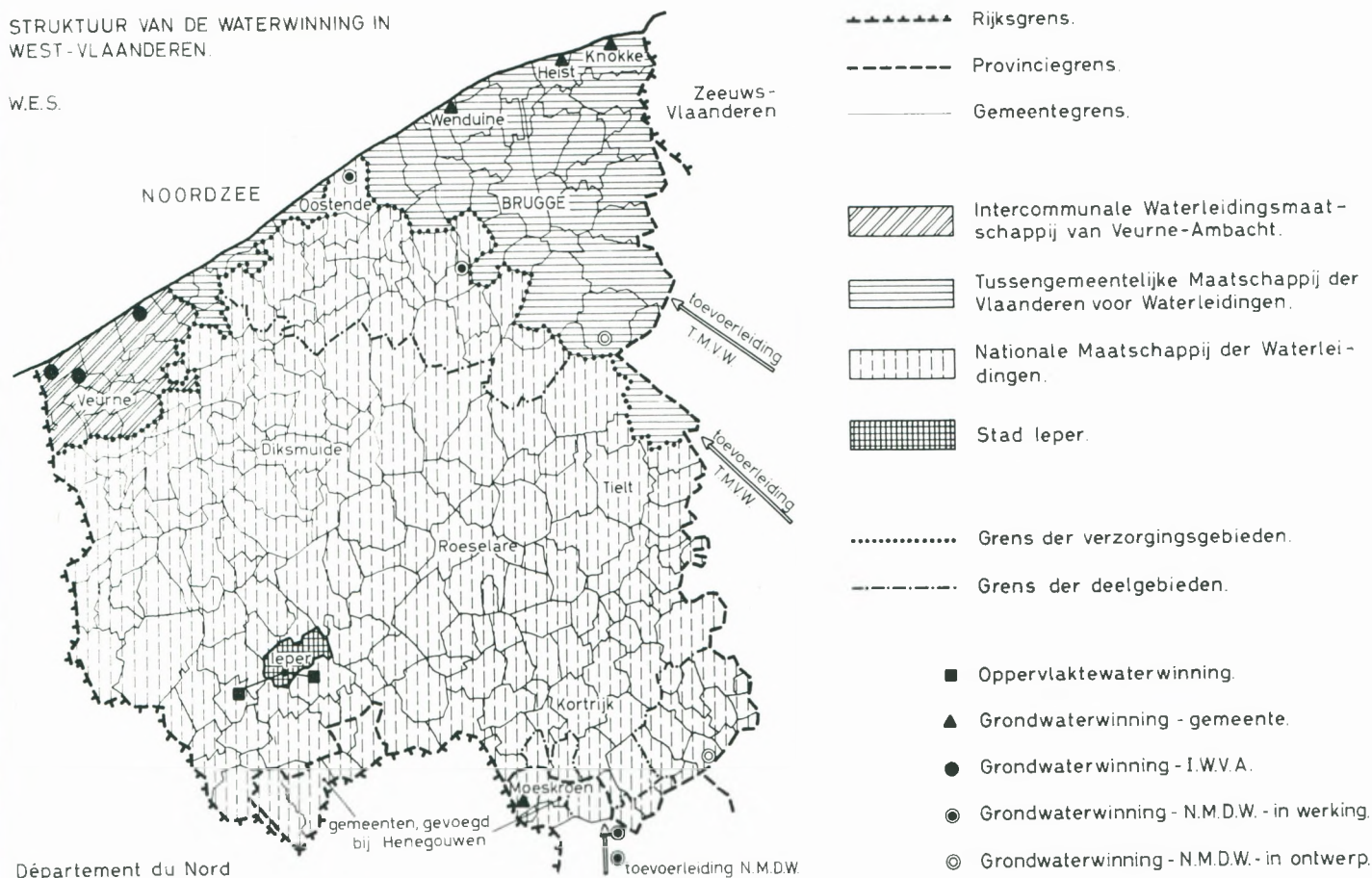
De problemen waarin water een hoofdrol speelt zijn zeer gevarieerd en ineengestrengeld : voedingswater, nijverheidswater, water als goedkoop transportmedium in rivieren en kanalen, water voor de landbouw, voor de tuinbouw, waterspiegels voor ontspanning en sport, waterovervloed, waterschaarste, waterzieke en waterarme gronden, waterreserves, afvalwater, rioleringswater, zuiveringsstations voor afval- en rioleringswater. Daarom bleek het nuttig alle belangstellende overheidsvertegenwoordigers die zich met waterproblemen inlaten, in een colloquium te verzamelen.

Onder het voorzitterschap van de heer Gouverneur ging midden oktober 1961 het gesprek door in de Volkshogeschool 'De Blankaart'; uit de tweedaagse ontmoeting van personen bevoegd of geïnteresseerd in één of meer van voornoemde problemen ontstond de wens en is bij het Provinciaal Bestuur de gedachte gerezen en gerijpt een commissie te belasten met de studie der Westvlaamse waterproblemen.

De commissie werd geïnstalleerd op 3 april 1962; zij splitste zich in drie subkommissies. Daarbij kreeg de

STRUKTUUR VAN DE WATERWINNING IN WEST-VLAANDEREN.

W.E.S.

Département du Nord

subkommissie 2 als opdracht de studie van de sanering van de waterzieke gronden te maken en de subkommissie 3 de zuivering van afvalwaters te bestuderen.

Aan de subkommissie nr 1, waarvan het voorzitterschap werd waargenomen door de heer L. Gillon, Bestendig Afgevaardigde van de Provinciale Raad, werd de taak opgedragen de inventaris op te stellen van de huidige watervoorraden, de evolutie van de waterbehoeften in de toekomst te evalueren en de middelen te onderzoeken om de watervoorraden aan te passen aan de voorziene waterbehoeften.

Begin 1963 heeft de subkommissie haar taak aangevat. Zij kon onmiddellijk beschikken over rijke documentatie aangebracht door het Ministerie van Openbare Werken, door het Ministerie van Landbouw, door

het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin, door de Nationale Maatschappij der Waterleidingen, door de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht, door de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterleidingen, door de West-vlaamse Economische Raad.

Eind april 1964 heeft de subkommissie het eindverslag van haar besprekingen onderzocht en goedgekeurd.

Het watervoorzieningsprobleem en zijn oplossing

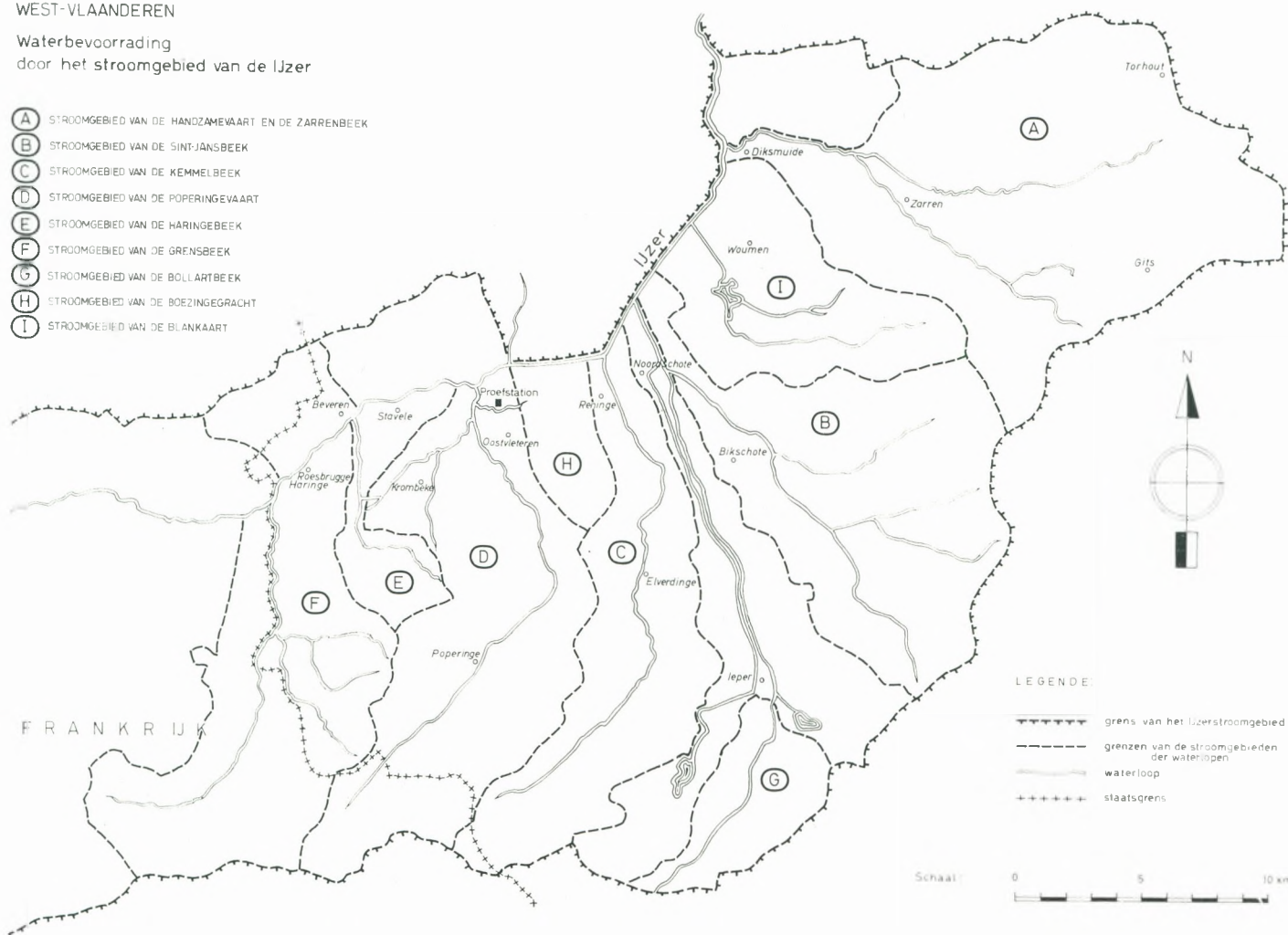
De structuur van de huidige watervoorziening in West-Vlaanderen is zeer verscheiden (kaart op blz. 45).

Oppervlaktewater wordt alleen door de stad leper gewonnen, met name in Zillebeke en Dikkebus, en na behandeling verdeeld in leper en onlangs in Sint-Jan.

WEST-VLAANDEREN

Waterbevoorrading
door het stroomgebied van de IJzer

- (A) STROOMGEBIED VAN DE HANDZAMEVAART EN DE ZARRENBEEK
- (B) STROOMGEBIED VAN DE SINT-JANSBEEK
- (C) STROOMGEBIED VAN DE KEMMELBEEK
- (D) STROOMGEBIED VAN DE POPERINGEVAART
- (E) STROOMGEBIED VAN DE HARINGEBEEK
- (F) STROOMGEBIED VAN DE GRENSBEEK
- (G) STROOMGEBIED VAN DE BOLLARTBEEK
- (H) STROOMGEBIED VAN DE BOEZINGEGRACHT
- (I) STROOMGEBIED VAN DE BLANKAART

Grondwater daarentegen wordt opgepompt in de duinen van de Westkust door de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht (I.W.V.A.) en door haar verdeeld in de aangesloten kustgemeenten en meer zuidelijk gelegen gemeenten. Ook een drietal kustgemeenten pompen grondwater op : Knokke, Heist en Wenduine. Zij blijven echter verder aangesloten bij de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Waterbedeling (T.M.V.W., zetel te Gent) ; deze voert grondwater aan uit Hautrages (Henegouwen) en verdeelt het in het noordelijk gedeelte van de provincie en langs de kust tot en met Lombardsijde.

Ook de Nationale Maatschappij der Waterleidingen (N.M.W.) wint grondwater langs de autosnelweg Oostende-Brugge-Brussel en verdeelt dit in enkele gemeenten ten zuiden van de autosnelweg. Dezelfde maatschappij verdeelt grondwater in centraal en zuidelijk West-Vlaanderen ; het wordt opgepompt in Henegouwen door pompstations in St. Léger, Pecq, Ramegnies-Chin.

De stad Moeskroen uiteindelijk (nu Henegouws gebied) heeft een eigen pompstation voor grondwater.

Naast deze verscheidenheid van structuur, waterhoedanigheid, prijsvorming, is er een algemeen verschijn-

sel : de uitbating van ondergronds water heeft op weinig na de grens bereikt van het maximum oppompbaar debiet.

Zowel de T.M.V.W. als de N.M.W. zijn aangewezen op oppervlaktewater, willen zij het hoofd kunnen bieden aan de debieten die West-Vlaanderen in de volgende jaren zal verbruiken.

Voor de T.M.V.W. openen zich perspectieven in de noordelijke gebieden van Oost-Vlaanderen.

Wat de N.M.W. betreft, haar toestand is hachelijker ; de ondergrondse voorraden die zij aanspreekt in Henegouwen worden ook aangesproken door de Noord-Franse industriële agglomeratie Rijsel-Roubaix-Tourcoing en aanpalende gebieden en ook door Moeskroen, en wel in zulke mate dat het ondergronds waterpeil er daalt.

De oplossing is dus uiterst dringend ; zij wordt geboden in West-Vlaanderen zelf door het oppervlaktewater dat 's winters aangevoerd wordt naar de IJzer door de waterlopen die hun oorsprong hebben in de heuvelenreeks tussen IJzervallei en Leie-stroomgebied (kaart op blz. 46).

Reeds enkele jaren terug werd door Ir J. Verschave, Hoofdingenieur-Direkteur van Bruggen en Wegen aan de kust, gewezen op de jammerlijke verspilling van miljoenen m³ zoetwater langs de vaargeul van Nieuwpoort.

Het komt er op aan, in de winter, de watermassa's ($\pm 56.000.000$ m³ per jaar) aangevoerd door de Handzamevaart, de Blankaart, de St. Jansbeek, de Kemmelbeek, de Boezingegracht, de Poperingegracht, de Haringbeek, de Grensbeek, de Bollartbeek, op te pompen vooraleer zij de IJzer bereiken in daartoe te bouwen spaarbekkens en ze, na behandeling en geschiktmaking, op te stuwen, volgens hun respektieve behoeften in de distributienetten van de stad Ieper, van de I.W.V.A., van de T.M.V.W. en van de N.M.W.

Het opzet is van buitengewone betekenis voor de West-vlaamse ekonomie. Dit komt duidelijk te voorschijn in de vaststelling der behoeften.

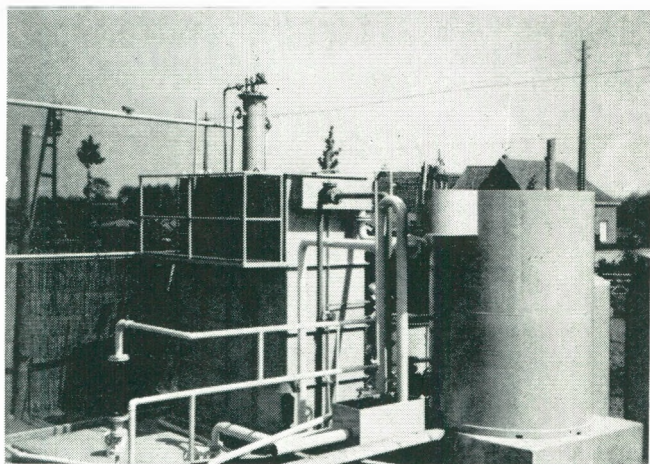
Waar nu ruim 23.000.000 m³ per jaar worden verdeeld, is het te voorzien dat binnen 10 jaar het gezamenlijk verbruik zal stijgen tot 51.000.000 m³ waarvan 58,82 % voor huishoudelijk verbruik, 23,53 % voor nijverheidsverbruik, 11,76 % voor de landbouw (uitsluitend mens en dier en melkuitbating) en 5,88 % voor tuinbouwverbruik.

Binnen 20 jaar zal het gezamenlijk verbruik zelfs 82.000.000 m³ per jaar bereiken.

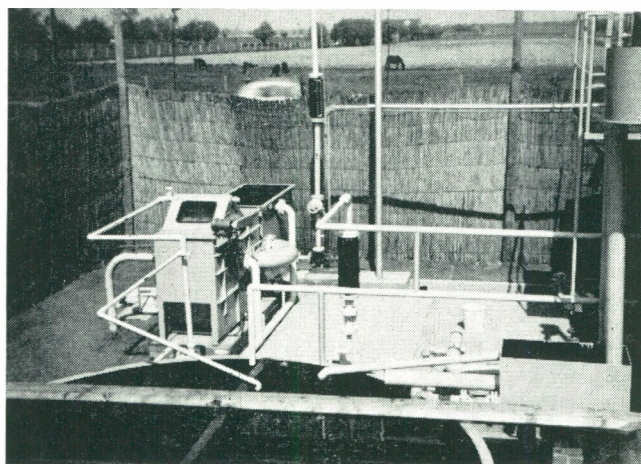
De zeer grote afmetingen die de verwezenlijking van het projekt zal kenmerken heeft de provincie ertoe aan-

LIGGING VAN HET PROEFSTATION TE OOSTVLETEREN.

Zicht op pulsator en zandfilter

Zicht op microfilter en evenwichtsbalk

gezet om via een kapitaalsaanbreng het mogelijk te maken zonder dralen de studie te beginnen ; er onderzoekingen te doen op gebied van regenneerslag, van debiet, natuur en samenstelling van het water aangebracht door elk der voornoemde waterlopen, van de behandelingsmethoden, van de inplanting van de spaarbekkens niet alleen uit hoofde van hun nabijheid van de aanbrengrivieren en van de IJzer, maar ook uit hoofde van de landbouw waarde der gronden en van het draagvermogen dezer gronden.

De studie vergeet geen enkel aspekt, zeker niet het menselijke ; evenmin vergeet zij het landschap.

Eerste realisatie : een proefstation

Reeds nu kan de reiziger, ten westen van de baan Ieper-Veurne, even ten noorden van de westelijke uiteinden van de bouwkom van Oostvleteren, ruim 300 m ten noorden van de 'Versebrug' daar waar de Boezingegracht de baan dwarsst, de gebouwen en installaties bemerken van een eerste onderzoeksstation (kaart op blz. 47).

Het werd gebouwd door de N.M.W., fungerend als studie bureau volgens de wens van de Provinciale Raad. Het heeft voor doel een deel van het aanstromend oppervlaktewater op te vangen, het te onderwerpen aan een reeks van fysische en scheikundige behandelingen die het moeten opvoeren tot een gewenste graad van zuiverheid.

De subkommissie nr 1 bracht op 30 april 1964 een bezoek aan het proefstation in volle werking en kon zich overtuigen van de degelijkheid van het opzet, van de mogelijkheden die het biedt.

Het proefstation is enkel werkensgereed gekomen toen de winter voorbij was. Toch zijn de gegevens die nu verzameld worden van zeer groot belang voor het determineren van tal van factoren die betrekking hebben op de fysische en scheikundige stoffen in het water opgenomen tijdens zijn doortocht door dorpen en landerijen.

De technici belast met de leiding staan voor een zware opdracht die de Westvlaamse welvaart en expansie moet verzekeren.

Om te eindigen kan nogmaals het accent gelegd worden op de onverbiddelijke dringendheid van het stockeren van het oppervlaktewater op de rechter IJzer-oever. Voor elke andere oplossing (winnen van zoetwater door behandeling van het verontreinigde zee-water, aanleg van waterreserves door het verbreden van ook verontreinigde kanalen en bevaarbare rivieren) is de termijn die zij vergt te lang.

Het zuidelijk gedeelte van het Belgisch hydrografisch bekken van de IJzer, zo rijk dooraderd met beken gemakkelijk met elkaar te verbinden naar de te bouwen spaarbekkens biedt in de huidige omstandigheden de optimale oplossing, in kortere tijd en geleidelijk uitvoerbaar.

Het is de grote verdienste van de Provinciale Raad, bij het geloof in deze oplossing, een daad te hebben gesteld : de financiële mogelijkheid te hebben geschapen om zonder dralen een groot opzoekingswerk te beginnen. Zo wordt met zekerheid de grondslag gelegd van een gewaarborgde watervoorziening voor de totaliteit van het Westvlaams grondgebied en voor al de facetten van de Westvlaamse ontwikkeling.

TEXTIEL

De textielnijverheid gaf in haar geheel in de maanden maart en april enkele beperkte tekenen van vertraging en dit vooral in bepaalde bedrijfstakken. Aldus kwamen gevallen van gedeeltelijke werkloosheid tot uiting in enkele wolspinnerijen, épinglé- en vlasweverijen.

Voor een belangrijk deel ligt de verzwakking dus bij de Westvlaamse textielspecialiteiten.

De toestand is vooral zorgwekkend geworden in de épingléweverij en het is typisch dat, niettegenstaande er een grote weerstand bestaat voor het werkloos stellen van geschoolde arbeidskrachten, dit toch in bepaalde gevallen is voorgekomen.

Men kan zich overigens terecht afvragen of deze verzwakking geen structurele achtergrond heeft; vooreerst de onbeperkte en soms onregelmatige concurrentie die zich ten koste van de kwaliteit uitwerkt en tevens steeds ruimer aanleiding geeft tot het gebruik van substitutieproducten.

Ook de vlasweverij zag in de eerste maanden van 1964 haar produktie met 8 % terugvallen. Het gebrek aan bestellingen komt zowel uit de binnenlandse als uit de buitenlandse markt. Tegenover de prijsstijgingen der grondstoffen en der garens die noodzakelijkerwijze moesten doorgerekend worden in de prijzen der weefsels hebben de verbruikers een afwachtende houding aangenomen.

De daling der prijzen van de grondstoffen op de klodden- en vlasmarkt die tijdens de laatste weken werd waargenomen zal nog geen spoedige weerslag hebben op de prijzen der vlasweefsels gezien de spinnerijen geboekte orders hebben die een produktie van ruim 5 maand verzekeren.

In tegenstelling met de vlas- en épingléweverij lag de aktiviteit in de sektor tapijten op een hoger peil dan een jaar voordien. Men stelt echter vast dat de voorraden, vooral bij de woltapijten, toenemen en thans ruim twee maand produktie vertegenwoordigen. Men kan zich echter afvragen of ook niet de omschakeling op de Europese markt er de oorzaak van is. De distributie in Europa vertoont andere kenmerken dan deze der Verenigde Staten die uitsluitend op bestelling werkt.

De andere branches der textielnijverheid bleven tijdens de periode van normale seizoenverzwakking op zeer hoog peil werken en in de laatste weken zijn reeds tekenen van een nieuwe stijging van vraag uit binnen- en buitenland merkbaar.

A. Dequae.

VLASVEZEL

Het Algemeen Belgisch Vlasverbond publiceerde naar aanleiding van de jaarlijkse statutaire vergadering een uitgebreid verslag met een algemeen economisch overzicht van het jaar 1963.

In dit rapport werd de revalorisatie van de betere kwaliteiten in evidentie gesteld. Er was inderdaad tijdens het laatste kwartaal van het verlopen jaar een opwaartse marktbeveging voor de spinbare vezels welke

tot de goede kwaliteiten behoren. Deze gewijzigde verhoudingen werden tijdens de eerste vier maanden van 1964 gestabiliseerd.

Deze prijsverbetering heeft het vertrouwen in de toekomst en in de rentabiliteit van de vlassector hersteld. Men mag echter daarbij niet uit het oog verliezen dat deze verbetering hoofdzakelijk een aanpassing is aan de gestegen kostprijs en een compensatie voor de belangrijke vermindering van rendement en produktiviteit bij de verwerking van de vlasoogst 1963. Daarnaast dient ook opgemerkt dat de kloddenmarkt gedurende deze periode zwak gestemd was tengevolge van een overvloedig aanbod.

De vlasspinneren waren zeer bezorgd omtrent hun bevoorradings van zodra de veelbelovende groeite 1963 door uitzonderlijk slechte weersomstandigheden erg beschaagd werd. Daarbij kwam nog dat de voorziene aanvoer van vlas uit de Oostlanden, berekend op 20 % van hun behoeften, uitbleef.

Deze verbeterde markttoestand die levensnoodzakelijk was om de gestegen kostprijzen en lage rendementen te kunnen opvangen, en die de sinds jaren broodnodige heropleving van de vlasnijverheid heeft gebracht, gaf bij de verdere bewerkingsstadia aanleiding tot niet gerechtvaardigde reacties. Er werd geschermd met overdreven prijzen en dodelijk en definitief verlies van de afzetmarkten. Men verwees, vooral in de milieus van de spinnerij, naar een clause van het Akkoord van Napels die voorziet dat, ingeval van schaarste, prioritaire bevoorrading moet gegeven worden aan de onderteekenaars van dit Akkoord. Aldus zou de export naar derde landen tijdelijk beperkt moeten worden.

Deze remming van de export naar de Oostlanden werd vooral voorgesteld met het oog op een psychologisch effect op de markt, want deze uitvoer ligt gedurende het jaar 1963 aanzienlijk lager dan de vorige jaren. Er werden echter van officiële zijde geen maatregelen genomen om de export te bedwingen.

Het is eens te meer gebleken dat de weersomstandigheden heel vaak alle mooi in elkaar gezette balansen van produktie en behoeften kunnen in de war sturen. Het vlasareaal bereikte verleden jaar, met 121.000 hectaren een peil dat sinds 1950 slechts éénmaal werd overschreden, en toch sprak men herhaaldelijk van schaarste aan vlasvezels.

Een behoorlijk renderende goede oogst is in de eerste plaats voor de vezelbereiding voordelig, maar dit houdt ook in dat de afzet van vlasvezels verzekerd moet blijven wat niet het geval is zolang het Akkoord van Napels niet geofficialiseerd is. Anders blijft het gevaar bestaan dat door het welslagen van een grote uitzaai, gepaard gaande met Russische vlasleveringen, de vlasvezelbereiding net als vroeger met een ineenstorting van de vezelprijzen zou af te rekenen hebben.

Het staat vast dat de ruime uitzaai van nagenoeg 34.000 ha. in ons land slechts mogelijk is geweest dank zij het toekennen van een teeltpremie, waardoor de opbrengst van vlas voor de landbouwer de rentabiliteit van de andere gewassen benadert.

De vlasvezelbereiding had niet alleen te lijden onder het slechte rendement van zeer vele partijen groen en gedauwroot strovlas, zij had eveneens af te rekenen met spanningen op de arbeidsmarkt. Deze werden gedeeltelijk opgevangen door het tussen vakbonden en patroons afgesloten programmatieakkoord dat wel aanzienlijke loonsverhogingen meebracht maar toch ook de sociale vrede tot einde 1964 moet waarborgen.

Wegens dit tekort aan arbeidskrachten en de hoge kostprijs van de rechtstreekse en onrechtstreekse lonen, wordt het van langs om meer dwingend te streven naar verdere rationalisatie en evenwichtige uitbouw van de vlasbedrijven. Een stabiele arbeidsbezetting in passen de arbeidsvoorwaarden moet de negatieve instelling van jonge arbeidskrachten ten overstaan van het vlasbedrijf kunnen doen omslaan.

Op economisch vlak brengt dezelfde verdere rationalisatie een verhoging van het concurrentievermogen van het vlas en een verhoogde rentabiliteit in de verscheidene sectoren.

Geheel de vlasindustrie, vanaf de vezelbereiding tot het spinnen, volgt met gespannen nieuwsgierigheid de groei van de vlasoogst 1964. Een groep technici van de Internationale Confederatie voor Vlas en Hennep heeft op een vergadering in Parijs de nieuwe bezaaiingen in het Westers gebied geschat op 128 tot 130 duizend hectaren. Dit is een recordcijfer. De ervaring leerde ons dat de omvang van het vlasareaal een belangrijk element is voor de marktevolutie maar dat de kwaliteit en het rendement tenslotte doorslaggevend zijn.

A. Delbeke

METAALVERWERKENDE NIJVERHEID

Reeds meer dan drie jaren vertoont het conjunctuurbeeld van de Belgische metaalverwerkende nijverheid dit van een sector in constante expansie. Deze evolutie wijst op de hoge graad van bedrijvigheid die heerste einde 1963. Dank zij een buitengewoon gunstig investeringsverloop zowel in eigen land als daarbuiten en een sterk toegenomen vraag naar duurzame verbruiksgoederen in Europa, heeft de metaalverwerkende nijverheid haar markt en haar productiecapaciteit, in volume uitgedrukt, sinds 1959 met ongeveer 47 % uitgebreid.

Bewonderenswaardig is dan ook de nieuwe verhoging die zich gedurende het eerste kwartaal 1964 heeft voorgedaan, alhoewel er dient rekening gehouden met zekere prijsstijgingen.

Gedurende dit kwartaal bedroeg immers de index van de bestellingen 121 op basis van 1962 = 100, hetzij 13 % meer dan het gemiddelde niveau van 1963. De leveringen stegen ook reeds met 3 % en de tewerkstelling met 1 %, niettegenstaande de remmende invloed die is uitgegaan van bepaalde stakingen.

Alhoewel deze laatste jaren werden gekenmerkt door massale investeringen, zowel in de diepte als in de breedte, werkt de metaalverwerkende nijverheid, globaal genomen, aan een ritme dat het maximum, zoniet het optimum bereikt en blijft het probleem van de te

werkstelling het meest pregnante in de huidige omstandigheden.

Natuurlijk genieten niet alle sub-sectoren evenredig van deze conjunctuurrimpuls.

De belangrijkste aangroei vindt men in de sub-sectoren van de eerste verwerking. Zo stegen bvb. de ingeschreven bestellingen in de draadtrekkerij en aanverwante bedrijvigheden, een typische nijverheid voor West-Vlaanderen, met 22 % tegenover 1963 en de leveringen met 12 %, met inbegrip van de prijsstijgingen die voortvloeiden uit de omgeslagen situatie van de staalmarkt. De machinebouw blijft ook zeer actief zoals de indexcijfers het aantonen: bestellingen 132 tegen 112 en leveringen 127 tegen 122.

Het zijn bijzonder de Westvlaamse bedrijven van drijfkracht- en pneumatische machines die de toon aangeven met een stijging van meer dan 30 %, alsook, doch in mindere mate (12 %) bepaalde activiteiten van de elektrotechnische industrie. Spijtig genoeg valt het expansieritme van de werktuig- en bijzonder van de textielmachines merkkelijk lager uit (van 0 tot 5 %), wat dan weer niet het geval is voor de landbouwmachines en het licht vervoermaterieel alsook voor de verbruiksgoederenindustrie en de metalen toebehoren voor het bouwbedrijf.

Er valt eveneens een verbetering waar te nemen in de scheepsbouw, die misschien nog niet rechtstreeks wordt aangevoeld in West-Vlaanderen, en zelfs in de bouw van spoorwagematerieel.

Algemeen beschouwd blijft de toestand zich gunstig ontwikkelen en is het niet uitgesloten dat het produktievolume van de metaalverwerkende nijverheid in West-Vlaanderen opnieuw merkkelijk zou stijgen in de eerstkomende maanden.

L. Coosemans

LANDBOUW

Het voorjaar dat aanvankelijk voor de landbouw slecht weer bracht, is nadien gunstig geëvolueerd. Zowel de wintergranen als de lentegewassen kenden een vlotte ontwikkeling.

In de bezaaiingen komen blijkbaar geen grote wijzigingen voor. Het gunstig najaar en de relatief zachte winter hebben een lichte uitbreiding van het tarweareaal tot gevolg gehad. De zomergerstbezaaiingen zullen vermoedelijk iets minder omvangrijk zijn.

Als reactie op het ongunstig prijsverloop van de aardappelen van de oogst 1963, zal de aardappelteelt gevoelig worden ingekrompen.

Voor de nijverheidsteelten in hun geheel wordt een toename van de betaalde oppervlakte verwacht. De verhoging van de vlas-, suikerbiet- en cichoreiprijzen heeft de belangstelling bij de landbouwers voor deze gewassen doen toenemen. De tabaksteelt die te kampen heeft met een nijpend tekort aan arbeidskrachten zal wellicht minder gunstig evolueren.

De stijgende tendenz die sinds enkele jaren wordt waargenomen in de vollegrondsgroenteteelt treedt ook dit

jaar op. Vooral het schorsenerenareaal werd opnieuw aanzienlijk uitgebreid. Dit laatste is in hoofdzaak een gevolg van een verruiming van het teeltgebied in de zandstreek. De produkten van de intensieve groenteteelt kenden in het voorjaar een vlotte afzet.

In de veesektor is de toestand de jongste maanden enigszins gewijzigd. Op 1 april werd een nieuwe melkprijs van toepassing waarbij het prijsverschil volgens de hygiënische kwaliteit tot 0,50 F/liter wordt opgevoerd, wat voor de producenten van kwaliteitsmelk een gevoelige prijsverhoging betekent. Het is tevens een uitstekende stimulans om de veehouder aan te zetten aan de melkwinning zijn beste zorgen te besteden.

Het rundvee bestemd voor de slachtbank wordt verder aan behoorlijke prijzen afgezet. De mestvarkens daarentegen hebben grote prijsschommelingen gekend. Na een vrij grote prijsdaling werden in de maand mei opnieuw betere verkoopprijzen genoteerd. De biggenmarkt daarentegen was eerder zwak.

Op de eiermarkt is de toestand zeer slecht geworden. De eieren worden aan uitzonderlijk lage prijzen verkocht. De eierinvoer door West-Duitsland uit niet Europalanden blijkt een voornamelijk oorzaak te zijn van deze toestand.

L. Bockstaele

ZEEBRUGGE

De in het vooruitzicht gestelde ontwikkeling van de bedrijvigheid van het treinveer Zeebrugge-Harwich als gevolg van de indienststelling van een vierde schip, is thans een vaststaand feit.

In de loop van de eerste vier maanden van 1964 zijn 299 ferries de haven binnengelopen, hetzij een daggemiddelde van 2,47. Voor de maand april werd zelfs het cijfer 2,63 bereikt. Het jaar 1963 met 770 overvaarten gaf een coëfficiënt van slechts 2,11.

Teneinde over voldoende parkeerruimte te beschikken voor de grote aantallen nieuwe autovoertuigen die langs de Harwichlijn transiteren, heeft de beheerende maatschappij een nieuw terrein, groot 2 ha, in gebruik genomen. De oprichting van een nieuwe loods wordt overwogen.

In de achterhaven van Zeebrugge wordt het gasbedrijf Distrigaz verder uitgebouwd. De installaties van bedoelde onderneming hebben in deze haven reeds een geïnvesteerde waarde van ruim 100 miljoen frank. In samenwerking met de nabijgelegen cokesfabriek kan hier thans een produktie van 500.000 kub. meter stadsgas per dag worden verzekerd.

Op aandringen van de afnemende distributieondernemingen heeft Distrigaz inmiddels besloten tot de verdubbeling van de produktiekapaciteit. Omwille van de lange leveringstermijnen zal de bestaande kraakinstallatie worden aangevuld met een eenheid die reeds vroeger werd besteld en was bestemd voor een andere exploitatiezetel.

Het eigen vermogen van het vloeibaar gasbedrijf zal aldus tegen december 1964 stijgen van 350.000 tot 700.000 kub. meter per dag. Er mag worden verwacht dat de

aanvoer langs maritieme weg tegen die tijd eveneens zal zijn verdubbeld. Op dit ogenblik loopt in regel om de twee weken een zeeschip te Zeebrugge binnen voor rekening van Distrigaz.

De volgende ondernemingen waarvan de vestiging in de achterhaven, meer bepaald langs het Filipsdok, in een nabije toekomst zal worden verwezenlijkt, zijn de n.v. Borlim uit Antwerpen en het baggerbedrijf Decloedt. Eerstgenoemde zal er silo's bouwen voor de stockage van granen; kleine zeeschepen zullen bij het vervoer ervan worden aangewend.

Wat de firma Decloedt aangaat, is het de bedoeling op het nieuw verworven perceel herstelwerkplaatsen te bouwen voor de talrijke schepen van dit bedrijf. De grote aantallen buizen die in deze tak worden gebruikt zullen hier tevens kunnen opgeslagen worden. Thans huist Decloedt zowel te Zeebrugge als te Oostende op verschillende minder geschikte emplacementen in de handels- en vissershavens. De vestiging langs het Filipsdok stelt voor de betrokken maatschappij door centralisatie een meer efficiënte bedrijfsvoering in het vooruitzicht.

Langs de havendam kon men in de loop van de maand april enkele grote passagiersschepen bemerken. Het waren de *Hanseatic*, 30.030 brutoton, en de *Arkadia*, 20.648 brutoton. Terwijl laatstgenoemde eenheid de verbinding met Kanada verzekert, staat het bezoek van de *Hanseatic* in verband met de wereldtentoonstelling te New York. Beide schepen zullen dit jaar nog te Zeebrugge aanleggen, evenals het Noorse kruisvaartschip *Bergensfjord* dat op 29 juli wordt verwacht.

E. Lepceer

WESTVLAAMSE INTERCOMMUNALES

Op zaterdag 30 mei werd te Brugge in het Provinciaal Hof overgegaan tot de oprichting van drie Westvlaamse Intercommunales:

Westvlaamse Intercommunale voor Technisch Advies en bijstand (W.I.T.A.B.);

Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (W.I.E.R.);

Westvlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid (W.I.H.).

Voor de drie Intercommunales traden tal van Gemeentebesturen, de Provincie en Publiekrechtelijke Instellingen op als stichters, terwijl voor de Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie tevens private aandeelhouders als stichters te vermelden zijn.

Koninklijke Besluiten gaven toelating aan 44 gemeenten toe te treden tot W.I.T.A.B., aan 39 gemeenten toe te treden tot W.I.E.R. en aan 40 gemeenten toe te treden tot W.I.H. Sindsdien beslisten nog 9 gemeenten toe te treden tot W.I.T.A.B., 7 gemeenten tot W.I.E.R. en 7 gemeenten tot W.I.H.

Bij de oprichting van de Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie traden 24 private aandeelhouders als stichters op.

Het door de gemeenten, de provincie en de publiekrechtelijke instellingen onderschreven kapitaal bedraagt 11.539.000 F in W.I.T.A.B., 13.856.000 F in W.I.E.R. en 13.119.000 F in W.I.H. De kapitaalonderschrijving in de intercommunale W.I.E.R. door de private aandeelhouders bedraagt 2.606.000 F. Rekening houdend met de kapitaalonderschrijving door de gemeenten, waarvan de toetreding nog door Koninklijk Besluit dient goedgekeurd te worden, werd reeds een kapitaal van 50 miljoen F bereikt.

Tijdens de oprichtingsvergadering werden de beheerraden samengesteld. De Raden van Beheer hebben de leden van de direktiekomitees aangeduid en de directeur benoemd.

Als voorzitters werden aangeduid :

voor W.I.T.A.B. : dhr. Piet Monballyu, bestendig afgevaardigde;

voor W.I.E.R. : dhr. Robert De Man, schepen te Roeselare;

voor W.I.H. : dhr. Robert Carton, burgemeester te St.-Eloois-Winkel.

De heer Julien Pattyn werd benoemd tot directeur van de drie Westvlaamse Intercommunales.

De burelen zijn gevestigd op het adres : Dijver, 7, Brugge.

In het eerstkomend nummer van ons tijdschrift zal een artikel gewijd worden aan de doelstellingen en werking van deze intercommunales en de verhouding met de W.E.R.-W.E.S.

GRONDBELEID (1)

De Economische Raad voor Vlaanderen (E.R.V.) publiceerde een uitgebreid memorandum over bodembeleid in verband met de *industriële expansie*, die ook terzake zijn eigen behoeften heeft. De aandacht ging vooral naar de vaststelling dat als gevolg van de openbare werken en van de inplanting van industriële bedrijven in 'nieuwe' gebieden de grondprijzen vaak zeer sterk stijgen, zodanig dat de overheid, en dus de gemeenschap, bij verdere onteigeningen aanzienlijke *meerwaarden* moet betalen, die nochtans slechts door de uitvoering van haar eigen projecten zijn ontstaan. Anderzijds betalen de ondernemingen eveneens aanzienlijke meerwaarden bij het aankopen van gronden voor de verdere uitbreiding van de nijverheidsinstallaties of voor de huisvesting van het personeel, en ook deze meerwaarden zijn slechts het gevolg van de inplanting van de eerste installaties. Deze stijging van grondprijzen dreigt de economische expansie af te remmen waaraan de partikuliere eigenaars nochtans deze aanzienlijke meerwaarden te danken hebben.

Teneinde de industrialisering in de hand te werken, beschikt de overheid reeds over een ganse reeks maatregelen : onteigening per zone of in het kader van een plan van aanleg. De onteigening moet niet noodzakelijk tot doel hebben de inlijving bij het openbaar domein.

Het blijkt echter dat de *overheid* bij onteigeningen

voor openbare werken zich meestal beperkt tot onmiddellijke noodwendigheden, en de onteigening van aanpalende gronden voor toekomstige behoeften terzijde laat. Bovendien worden inzonderheid de *gemeenten* meestal bij het benutten van de wettelijke mogelijkheden gehinderd door tal van omstandigheden zoals hun te kleine oppervlakte, hun beperkte financiële mogelijkheden, het gebrek aan technische bijstand en doorzicht, de incidentie van lokaal politieke factoren.

Anderzijds vertoont de vigerende wetgeving ook zekere leemten inzonderheid inzake de *kriteria voor de vaststelling van de vergoedingen bij onteigeningen*. Hoewel de wet van 29 maart 1962 voorziet dat geen rekening zal gehouden worden met de waardevermeerdering die voortvloeit uit de voorschriften van het aanlegplan of uit reeds binnen het kader van die voorschriften uitgevoerde onteigeningen of werken, stelt men vast dat de rechtbank de door de grondwet voorziene billijke vergoeding aan de eigenaar meestal hoog vaststelt en hierbij wel rekening houdt met de spekulatiewaarde, maar niet, of in veel mindere mate met objectieve gegevens, zoals fiscale aangiften, huurprijzen en vroegere verkoopprijzen. De Comité's van Aankoop en de Ontvangers der Domeinen zien zich dan verplicht deze rechtspraak te volgen.

Als taak van de wetgever ziet de E.R.V. :

- 1) de vaststelling van de criteria voor de vaststelling van de vergoeding op een wijze die deze vergoedingen binnen redelijke perken houdt, en toch geen enkel gerechtvaardigd belang uit het oog verliest;
- 2) de oprichting van gespecialiseerde kamers voor onteigeningen;
- 3) het tijdig voorzien van de nodige onteigeningen per zone in een aanlegplan of bestemmingsplan en nl. op het ogenblik van de beslissing of het ontstaan van een project d.i. vóór hieraan ruchtbaarheid gegeven wordt. Hierbij moet ook de toekomstige behoefte voorzien worden;
- 4) een grotere coördinatie en samenwerking van alle betrokken centrale besturen en het verstrekken van duidelijke en uitgebreide onderrichtingen aan de ondergeschikte besturen;
- 5) de gemeenten moeten in aangelegenheden van louter gemeentelijk belang in de eerste plaats als onteigennende macht kunnen optreden. Bij in gebreke blijven op korte termijn kan de centrale overheid optreden;
- 6) de gemeenten of intercommunales moeten ertoe aangezet worden grondreserves aan te leggen door uitrusting van overheidspatrimonium, door onderhandse aankoop van gronden en door onteigening. Voor deze gronden dienen bij verwerving best de prijzen vastgelegd te worden;
- 7) inzake financiering zou de staat gedurende vijf jaar de interestlast van de aangegane leningen op zich moeten nemen, bij middel van een speciaal autonoom fonds. Dit fonds kan worden gespijsd uit een speciaal begrotingskrediet, uit leningen en/of uit de opbrengst van de wederverkopen.

BODEMBELEID (2)

Volgens een E.R.V.-memorandum moeten de *landbouwgronden* als essentiële en voornaamste faktor van de produktie in land- en tuinbouw beschermd worden. Reeds in 1959 werd daar op aangedrongen. Sindsdien zijn tal van wetten ontstaan, die echter ontoereikend blijken. Het arsenaal van wetten zelf volstaat, maar er zijn verbeteringen en aanpassingen nodig.

Inzake ruilverkaveling bereikt men niet de beoogde 25.000 ha per jaar, de waterbeheersing vordert onvoldoende en ieder jaar verdwijnen 8.000 ha landbouwgronden.

Daarom moet het begrip landbouwzone, landelijke zone en groenzone uit de wet van 29-3-1962 nauwer omschreven worden, terwijl de vrijstelling van het opmaken van een gemeentelijk plan van aanleg voor gemeenten van — 1.000 inwoners niet verder ten nadele van de landbouwgrond mag spelen.

De landbouwgronden moeten wettelijk beschermd worden. De agrarische bestemming dient ook voor de toekomst vastgelegd te worden, onder toezicht van het Ministerie van Landbouw. Deze wettelijke bescherming van de gronden, gepaard gaande met ruilverkaveling, waterbeheersing e.d. zal ook aan de ruimtelijke ordening ten goede komen.

In de omgeving van de stedelijke agglomeraties, nieuwe industrievestigingen en toeristische en rekreative centra stijgen de grondprijzen op zulke wijze, dat een actief grondbeleid noodzakelijk wordt. Interkommunale grondregieën, zoals deze in de vier Vlaamse provincies worden opgericht, zijn waardevolle instrumenten.

TOERISME

In het kader van het toeristisch-ekonomisch onderzoek van het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau, in opdracht van Westtoerisme, werden gedurende de jongste maanden zes rapporten gepubliceerd :

'Proeve van een algemeen motivatieonderzoek bij de Belgische toeristen aan de kust', 77 blz.

'De herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust — De Britse markt', 97 blz.

'De herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust — De Franse markt', 65 blz.

'De herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust — De Duitse markt', 65 blz.

'De herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust — De Nederlandse markt — De Luxemburgse markt — Synthese buitenlandse markten', 88 blz.

'De verblijfsduur van de binnen- en de buitenlandse vakantiegangers aan de kust', 130 blz.

Deze rapporten hebben op drie verschillende thema's betrekking : de motieven tot het nemen van vakantie aan de kust, de geografische structuur van de buitenlandse markten en de verblijfsduur van de vakantiegangers.

Voor de eerste studie werd dhr. N. D'hiet, Lic. in de psychologie, belast met een diepte-psychologisch onderzoek bij de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust. Een doeltreffende reclame is inderdaad niet enkel afhankelijk van de kennis van de geografische structuur van de markt doch ook van de wijze waarop de belanghebbenden publiciteit voeren en de wijze waarop de kandidaat-vakantieganger in de reclameboodschappen worden aangesproken.

Een sprekende reclame veronderstelt in de eerste plaats een kennis van de diepere motieven en verwezenlijkingswijzen die aan de basis liggen van de vakantiekeuze.

Op basis van de resultaten van deze studie werd de eerste persdag van Westtoerisme in het teken gesteld van het thema 'De vrouw aan zee'.

De studie is uit vijf hoofdstukken samengesteld, respectievelijk gewijd aan het doel van het onderzoek, de onderzoeksmethode, beschrijving van de resultaten uit het motivatieonderzoek, gebruik van de gegevens uit de motivatiestudie bij de publiciteit ten voordele van de kust en algemene besluiten en slotbeschouwingen. Onder de vorm van de appendices volgt verder een overzicht van de symboolwaarden per badplaats en de analyse van de folders van enkele badsteden.

De vier rapporten betreffende de herkomst van de buitenlandse toeristen betekenen een voortzetting van de geografische structuuranalyse van de verschillende markten. In 1962 werd de herkomst van de binnenlandse toeristen aan de Belgische kust nauwkeurig geanalyseerd. Ofschoon het aandeel van het vreemdelingenverkeer veel kleiner is dan het binnenlands toerisme, verdient de kennis van de buitenlandse markten eveneens de volledige aandacht. Nationaal-ekonomisch betekent de toeristische dienstenverlening aan buitenlanders een niet te onderschatten deviezenaanvoer. De buitenlandse markten moeten ook om andere redenen onze aandacht gaande houden. De Belgische kust geniet van een gunstige geografische ligging. De verschillende agglomeratiegebieden, die in de onmiddellijke nabijheid van de Belgische kust zijn gelegen, totaliseren samen 40 miljoen inwoners. De toenemende mobiliteit van de toerist is een andere reden die er de toeristische instanties moet toe aanzetten de buitenlandse markten van nabij te volgen. De in uitvoering zijnde of geplande internationale autosnelwegen zijn van aard deze toeristische mobiliteit verder te doen toenemen.

De vier rapporten betreffende de herkomst van de buitenlandse toeristen, die samen 315 blz. omvatten, zijn het resultaat van een analyse van 17.000 enquêtes. Voor elke logiesvorm en voor elk van de ons omringende landen werd bijzonder aandacht geschonken aan de geografische marktstructuur, de spreiding van de markt naar gemeenteklasse, de leeftijd en het beroep van de vakantiegangers.

De studie wordt afgesloten met een reeks algemene besluiten betreffende de buitenlandse markten alsmede enkele praktische slotbeschouwingen.

De verblijfsduur is een ander strukturelement waarvan tot op heden zeer weinig is gekend. De toeristische

statistiek is in de meeste West-Europese landen in de eerste plaats gericht op het aantal overnachtingen. Teneinde deze leemte enigszins aan te vullen t.a.v. de Belgische kust en Brugge, had het Westvlaams Economisch Studiebureau reeds bij de aanvang van het toeristisch-ekonomisch onderzoek het plan opgevat aan dit deelfacet bijzondere aandacht te schenken.

De kennis van de verblijfsduur en de structuur blijken noodzakelijke gegevens voor het kwantificeren van de markt, het organiseren van het ontspanningsleven, het zetten van de pensioenprijzen, het oriënteren van de publieiteit, het karakteriseren van een badplaats, enz.

Het facet verblijfsduur is zowel belangrijk t.a.v. de binnenlandse als van de verschillende buitenlandse markten en dit voor elk van de toeristische gemeenten. Dit maakt het noodzakelijk een zeer uitgebreide enquête op te zetten. In het totaal werden 66.000 gevallen onderzocht.

Het rapport is uit acht hoofdstukken samengesteld respectievelijk gewijd aan de methodiek, de logiesvorm hotel, pension, camping, inrichting voor sociaal toerisme, appartement en villa, het verband tussen leeftijds-, beroeps- en verblijfsstructuur en tenslotte de synthese.

Deze rapporten vormen ongetwijfeld waardevolle basisstukken voor elkeen die zich rechtstreeks met het toerisme inlaat, zowel voor personen uit de privé- als de openbare sektor. De rapporten zijn verkrijgbaar op het Westvlaams Economisch Studiebureau door inschrijving op een abonnement 'Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek — 1964'.

STEDEBOUW, HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDERING

Volgens gegevens, verstrekt door het Ministerie van Openbare Werken werden volgende bijzondere plannen van aanleg goedgekeurd, in het kader van de wet van 28 maart 1962 :

Oostkamp	Nieuwenhove	K.B. 10-1-64	Woningen
Oostkamp	Gruuthuyse	10-2-64	id.
Wervik	Ommegangstraat-Hellestraat	10-2-64	id.
Oostende	A. Pieterslaan 1963	18-2-64	id.
Oostende	Derbylaan 1963	6-3-64	id.
Tielt	Stoktmolen	6-3-64	id.
Marke	Kalvariestraat	25-3-64	id.

Daarnaast werden in het kader van de wetten van 17 en 18 juli 1959 op de ekonomische expansie volgende nijverheidszones goedgekeurd :

Vlamertinge	Nijverheidszone	K.B. 15-1-64
Stene	id.	17-1-64
Emelgem	id.	18-2-64
Rumbeke I	id.	6-3-64
Rumbeke II	id.	6-3-64
Gistel	id.	25-3-64

BEVOLKING OP 31.12.1963

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekende de bevolking van de Westvlaamse arrondissementen op 31 dec. 1963.

Arrondissement	31.12.1963		31.12.62	
	M.	V	Totaal	Totaal
Brugge	111.149	115.593	226.742	224.149
Diksmuide	24.181	23.994	48.175	48.190
Ieper	52.034	52.633	104.667	122.814
Kortrijk	124.642	127.045	251.687	301.996
Oostende	60.326	62.790	123.116	121.887
Roeselare	67.322	68.014	135.336	134.587
Tielt	38.002	37.868	75.870	75.496
Veurne	23.098	23.900	46.998	46.830
De Provincie	500.754	511.837	1.012.591	1.075.949

Bij analyse van de bevolkingscijfers voor de arrondissementen Ieper en Kortrijk moet men rekening houden met de overheveling naar Wallonië van Ploegsteert, Waasten, Neerwaasten, Houthem, Komen, Dottenijs, Herseaux, Luigne, Moeskroen. Dit brengt een vermindering mee in 1962 tot 104.541 inwoners voor Ieper en tot 248.990 voor Kortrijk, zodat gereduceerd West-Vlaanderen op 31.12.1962 nog 1.004.670 inwoners telde. Van einde 1962 tot einde 1963 werd aldus een verhoging waargenomen van 7.921 eenheden.

Deze toename komt voort uit een geboorteoverschot van 7.800 eenheden en een migratiesaldo van 121 eenheden. Er waren 18.914 geboorten tegenover 11.114 sterfgevallen en 39.880 inwijkelingen tegenover 39.759 uitwijkelingen.

In 1962 kende de provincie slechts een toename van 6.764 eenheden, hetzij 1.157 minder dan in 1963.

Belangwekkend is de vaststelling dat de uitwijking voor het eerst na de oorlog lager ligt dan de inwijking. Het uitwijkingssaldo beliep sinds 1944 gemiddeld 3.000 personen. In 1961 was dit saldo — 2.126 en in 1962 was het — 1.264. In 1963 was er voor het eerst een inwijkingssaldo van 121. Deze demografisch-gunstige evolutie is in ieder geval een gevolg van het industrialiseringsproces van West-Vlaanderen.

Volgens eigen informatie van het W.E.S. werden er tenslotte 7.650 huwelijken afgesloten in 1963, tegen 7.702 in 1962. Het geringe huwelijkscijfer volgt uit het feit dat in de huwelijken die zich thans voltrekken de partners merendeel personen zijn, geboren in de meest geboorte-arme jaren vóór en gedurende de tweede wereldoorlog.

GRENSARBEID

Jaarlijks volgt de Westvlaamse Economische Raad via zijn zusterorganisme in Noord-Frankrijk en steekproeven in de grenszone de evolutie van de grensarbeid,

Sinds 1959 is duidelijk een beweging van terugkeer van grensarbeiders naar tewerkstelling in eigen streek waar te nemen.

Deze evolutie versnelde nog in de jongste twee jaar. Het aantal grensarbeiders in het Département du Nord — overwegend Westvlamingen — liep terug van 36.400 op eind 1959 tot 29.800 op eind 1963. In 1963 werden in West-Vlaanderen nog slechts 1.359 nieuwe grensarbeiderskaarten afgeleverd tegenover 7.883 in 1957.

In het jongste jaar is het aantal Westvlaamse grensarbeiders met ruim 2.500 eenheden verminderd.

Uit een onderzoek van de Westvlaamse Economische Raad onder 885 grensarbeiders die uit Frankrijk naar tewerkstelling in België waren overgegaan blijkt dat 61 % een hoger loon in België hebben bekomen.

Momenteel telt men er nog ongeveer 24.000, waarvan een negenduizendtal in de gemeenten die op 1 september 1963 naar Henegouwen zijn overgegaan.

De belangstelling vanwege de Westvlaamse industrie voor tewerkstelling van gewezen grensarbeiders is zeer groot, voornamelijk in het Kortrijkse. Verschillende industriëlen leggen reeds speciaal vervoer in voor de aanvoer van gewezen grensarbeiders.

De terugkeer van een groot aantal grensarbeiders is een nieuw, doch verheugend verschijnsel in de geschiedenis van de grensarbeid. De groei van de actieve bevolking in Noord-Frankrijk vanaf 1966 zou er de werkgelegenheidskansen voor grensarbeiders toch reduceren. Een geleidelijke inschakeling in het Westvlaams bedrijfsleven kan verhinderen dat er zich binnen enkele jaren moeilijkheden voordoen in de grensarbeidersgroep.

Door de industrialisering van de Westhoek en de grenszone en mits de medewerking van de grensarbeiders, rekent de West-Vlaamse Economische Raad er op binnen enkele jaren de grensarbeid tot zijn normale verhoudingen terug te kunnen brengen.

VERKEER VAN WERKNEMERS IN DE E.E.G.

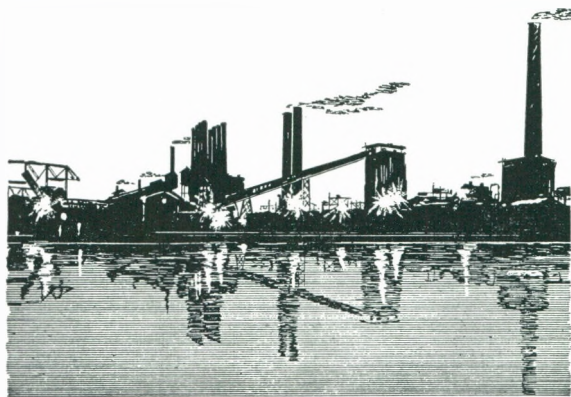
Op 17 april verscheen de E.E.G. Verordening 38/64/EEG inzake het verkeer van werknemers in de E.E.G. Zij is van toepassing op alle werknemers in loondienst, met inbegrip van de grens- en seizoenarbeiders.

De voorrang van de nationale arbeidsmarkt wordt in principe opgeheven; de lid-staten kunnen — onder bepaalde voorwaarden — de voorrang handhaven in gebieden waar en voor de beroepen waarin overschotten aan arbeidskrachten bestaan.

Een belangrijke vooruitgang betreft de vertegenwoordiging in de ondernemingsraden. De vreemde werknemer zal kunnen gekozen worden voor de vertegenwoordigende organen van het personeel in de onderneming; als overgangsmaatregel wordt thans nog de voorwaarde gesteld dat de werknemer gedurende drie jaar in de onderneming werkzaam is.

Voor al deze laatste bepaling is van aard om de rechten van de grensarbeiders te vrijwaren.

De nieuwe verordening trad in werking op 1 mei jl.

Uitrusten, bouwen, moderniseren

Uw bedrijfskapitaal aanvullen

stelt een financieringsprobleem voor U,

INDUSTRIEEL, HANDELAAR !

KREDIET AAN DE NIJVERHEID

Uitstaand bedrag op 31 december 1963 : F 46,2 miljard

— KREDIETEN OP HALFLANGE EN LANGE TERMIJN

— VOORDEEL VAN DE SPECIALE WETTEN

(wetten van 24-5-59 - 17-7-59 en 18-7-59 in zoverre de Staatshulp toepasselijk is).

Plaats uw beschikbaar geld bij de N.M.K.N. in Kasbons, gewaarborgd door de Staat.

N. M. K. N.

NIEUWE UITBREIDING VAN UW ONDERNEMING

Zetel in de provincie :

GENT : Geerard de Duivelstraat, 3
Tel. 09/25.51.95

Zitdagen :

BRUGGE, Agentschap van de Nationale Bank van België, St.-Jansstraat, 11 - Tel. 050/330.23, elke donderdag van 13 u. 30 tot 17 u.

KORTRIJK, Textielpatroonsverbond, Casinoplaats, 10 - Tel. 056/208.34 tot 36, elke maandag van 13 u. 30 tot 17 u.

Maatschappelijke zetel :

Brussel, Waterloolaan 16 — Tel. 02/13.62.80

	Arrondissement Roeselare				Arrondissement Oostende			
	Mannen	Vrouwen	Totaal	%	Mannen	Vrouwen	Totaal	%
Totale bevolking	66.463	67.258	133.721		59.118	61.566	120.684	
Bevolkingsdichtheid per km2			450				409	
Bevolking naar leeftijdsgroepen								
0 - 4 jaar	6.097	5.776	11.873	8,9	5.372	4.930	10.302	8,5
5 - 9 »	5.677	5.493	11.170	8,4	4.920	4.808	9.728	8,1
10 - 14 »	5.510	5.263	10.773	8,1	4.645	4.420	9.065	7,5
15 - 19 »	5.435	5.159	10.594	7,9	4.288	4.087	8.375	6,9
20 - 24 »	5.067	4.869	9.936	7,4	4.247	3.967	8.214	6,8
25 - 29 »	5.047	4.904	9.951	7,4	4.250	4.177	8.427	7,0
30 - 34 »	4.708	4.733	9.441	7,1	4.286	4.228	8.514	7,1
35 - 39 »	4.675	4.734	9.409	7,0	4.180	4.296	8.476	7,0
40 - 44 »	3.276	3.307	6.583	4,9	3.071	3.283	6.354	5,3
45 - 49 »	3.616	3.667	7.283	5,5	3.532	3.752	7.284	6,0
50 - 54 »	3.998	4.152	8.150	6,1	3.742	4.185	7.927	6,6
55 - 59 »	3.848	4.142	7.990	6,0	3.644	3.982	7.626	6,3
60 - 64 »	3.257	3.603	6.860	5,1	3.017	3.560	6.577	5,5
65 - 69 »	2.533	2.827	5.360	4,0	2.203	2.956	5.159	4,3
70 - 74 »	1.698	2.057	3.755	2,8	1.624	2.234	3.858	3,2
75 - 79 »	1.140	1.392	2.532	1,9	1.180	1.523	2.703	2,2
80 +	881	1.180	2.061	1,5	917	1.178	2.095	1,7
Bevolking naar burgerlijke staat								
ongehuwd	31.559	29.667	61.226	45,8	25.610	23.898	49.508	41,0
gehuwd (inbegr. gescheiden van tafel en bed)	32.561	32.507	65.068	48,7	31.249	31.361	62.610	51,9
in weduwstaat	2.219	4.938	7.157	5,3	1.926	5.813	7.739	6,4
uit de echt gescheiden	124	146	270	0,2	333	494	827	0,7
Socio-economische indeling van de bevolking								
A. - Niet actieve bevolking								
jonger dan 14 jaar	16.138	15.447	31.585	39,6	13.992	13.311	27.303	36,0
scholieren of studenten (14 jaar en ouder)	3.827	2.590	6.417	8,1	3.442	2.554	5.996	7,9
gepensioneerd, op rust, niet-exploiterende eigenaars	6.163	2.424	8.587	10,8	6.405	1.909	8.314	10,9
uitsluitend eigen huishouding verzorgend, weduwen met overlevingspensioen en overige niet actieve bevolking	1.354	31.748	33.102	41,5	1.133	33.140	34.273	45,2
T o t a a l	27.482	52.209	79.691	100,0	24.972	50.914	75.886	100,0

	Arrondissement Roeselare				Arrondissement Oostende			
	Mannen	Vrouwen	Totaal	%	Mannen	Vrouwen	Totaal	%
B. - Actieve bevolking								
bedrijfshoofden, niet in dienstverband en vrije beroepen	9.103	2.785	11.888	22,0	6.739	2.298	9.037	20,2
bedrijfshoofden in dienstverband	199	59	258	0,5	129	56	185	0,4
hogere bedienden	814	336	1.150	2,1	1.112	317	1.429	3,2
middelbare en lagere bedienden	4.577	2.255	6.832	12,7	7.801	2.820	10.621	23,7
werklieden en thuisarbeiders	20.255	7.902	28.157	52,1	14.617	3.369	17.986	40,1
helpers	1.879	1.547	3.426	6,3	1.134	1.104	2.238	5,0
werklozen	1.432	165	1.597	3,0	2.006	687	2.693	6,0
miliciens	709	—	709	1,3	567	—	567	1,3
onbekend	13	—	13	0,0	41	1	42	0,1
<i>Totaal</i>	<i>38.981</i>	<i>15.049</i>	<i>54.030</i>	<i>100,0</i>	<i>34.146</i>	<i>10.652</i>	<i>44.798</i>	<i>100,0</i>
waarvan werkzaam in openbare sektor . .	3.206	1.434	4.640	8,6	8.201	1.631	9.832	21,9
actieve t.o.v totale bevolking (in %) . .				40,4				37,1
Actieve bevolking naar bedrijfstak								
landbouw, bosbouw en visserij	4.236	656	4.892	9,1	3.457	381	3.838	8,6
extractieve nijverheid	82	—	82	0,1	14	—	14	0,0
be- en verwerkende nijverheid	18.671	7.354	26.025	48,2	6.906	1.379	8.285	18,5
bouwnijverheid	3.824	26	3.850	7,1	5.079	43	5.122	11,4
electriciteit, gas, water	192	14	206	0,4	346	20	366	0,8
handel	4.293	2.320	6.613	12,3	3.748	2.602	6.350	14,2
bank, verzekering, onroerende goederen .	377	122	499	0,9	337	158	495	1,1
vervoer, opslag en verkeer	1.487	80	1.567	2,9	3.973	178	4.151	9,3
diensten	3.657	4.311	7.968	14,7	7.655	5.197	12.852	28,7
onbekende bedrijvigheid	21	1	22	0,0	58	7	65	0,1
werklozen en miliciens	2.141	165	2.306	4,3	2.573	687	3.260	7,3
<i>Totaal</i>	<i>38.981</i>	<i>15.049</i>	<i>54.030</i>	<i>100,0</i>	<i>34.146</i>	<i>10.652</i>	<i>44.798</i>	<i>100,0</i>
Woonforensen								
A. - Aantal niet dagelijks reizend			1.628	100,0			2.123	100,0
met logement in of nabij werkgemeente .			1.440	88,5			1.960	92,3
B. - Aantal dagelijks reizend			16.619	100,0			12.617	100,0
tijd van woon- naar werkplaats								
< 30 minuten			8.806	53,0			5.536	43,9
30 minuten tot < 1 uur			4.863	29,3			4.507	35,7
1 uur tot < 1 uur 30 min.			1.967	11,8			1.401	11,1
1 uur 30 min. tot < 2 uur			618	3,7			674	5,3
2 uur en meer			354	2,1			452	3,6
onbekend			11	0,1			47	0,4

Hoofdbestuur Stedebouw

Op dinsdag 21 april werden bij een tragisch ongeval op de autosnelweg Oostende-Brussel, Ir. H. Lesaffre, Inspekteur-Generaal, en dhr. J. De Gols, Adviseur bij het Hoofdbestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening, dodelijk getroffen.

Zij kwamen terug uit West-Vlaanderen waar zij hadden deelgenomen aan belangrijke besprekingen in verband met de uitbreiding van bestaande industrieën en de vestiging van nieuwe bedrijven.

Voor de grote werkkraft van de Westvlaamse bevolking hadden beide ambtenaren een grote achting en een groot begrip; zij werden steeds bereid gevonden de gemeentebesturen voor te lichten en bij te staan in hun pogen.

In deze zware taak hebben zij nooit nagelaten elk opgeroepen probleem te plaatsen in een ruimtelijk verband, in een gewestelijk perspectief.

West-Vlaanderen blijft dankbaar voor de brede sociale geest die hen bezielde en voor de door hen bewezen diensten.

De Industrialisering van de Westhoek

Op 31 maart jl. startte te Houthulst op het industrieterrein de tweede produktie-eenheid van de Firma A. Byttebier uit Beveren-Leie (Kortrijk). De firma vervaardigt herenhemden. Momenteel zijn er een 40-tal werknemers tewerkgesteld. Ook de gebouwen van de Engelse firma M.T.S. vorderen snel te Houthulst.

De firma L. Claeys, landbouwmachines, te Zedelgem helpt op haar beurt aan de industrialisering te Diksmuide. De firma bezit reeds 2 ha industriegrond en heeft ook een optie op nogmaals 2 ha. Daarop verrees reeds een administratiegebouw van 30 bij 15 meter en een fabriekshalle van 40 bij 90 meter en 9 meter hoog, uitgerust met 4 loopbruggen. Van een tweede, nog groter gebouw ligt de betonnen bevloering reeds klaar. Per 1 mei waren er 150 tewerkgesteld. Deze produktie-eenheid legt er zich toe op het fabriceren van metaalpersen en van onderdelen voor de maaidorsers, geassembleerd te Zedelgem.

In de streek van Veurne vestigt zich La Vesdre. Na Verviers, Brussel en Moeskroen, werd na studie en overleg met de W.E.R., deze streek uitgekozen om er een belangrijk textielbedrijf in te planten. Op korte termijn dienen er 100 tewerkgestelden te zijn. De fabriek zal een capaciteit van ruim 400 tewerkgestellten hebben.

Te Poperinge breidt het kinderkonfektieatelier Kiba zich uit en installeert een tweede produktiehal van 1.500 m². De firma Inbelco, konfektiebedrijf, gespecialiseerd in mantels en blazers, heeft er ook een atelier dat in opbouw is.

Menen zal eerlang de eerste steenlegging kunnen vieren van de nieuwe wolspinnerij N.V. Westhoekspinning, opgericht op het industrieterrein aldaar en dit na herhaald contact met de Westvlaamse Economische Raad.

De B.S.T., textielbedrijf van Kortrijk, betreft te Ieper een industrieterrein van 2 ha., met mogelijkheid tot uitbreiding. Sinds één jaar werden meerdere jongens en meisjes opgeleid in hun toekomstige werkzaamheden. Deze opleiding loopt ten einde. De definitieve gebouwen worden betrokken en de machines worden reeds binnen gebracht. De ingebruikneming kan binnen zeer korte tijd worden verwacht.

Te Wervik zijn de fabrieksgebouwen van de firma 'Zetels Jori' in volle opbouw langs de Hoge Weg. De gebouwde oppervlakte bedraagt 2.040 m². De fabricatie bestaat uit zetels terwijl de tewerkstelling bij de aanvang 20 werkkraften zal bedragen.

In de eerstkomende maanden mag ook de aanvang van de bouwwerken van de firma Kling verwacht worden. Deze Duitse firma van rekenmachines is sinds einde november in voorlopige lokalen te Wervik gehuisvest, waar reeds de montage van rekenmachines geschiedt.

Zeebrugge

De M.B.Z.I. noteert in 1963 in de haven van Zeebrugge inzake algemene goederenbeweging een toename van 16,3 % tegenover 1962, van 35,5 % tegenover 1961 en van 165,5 % tegenover 1952. Deze toename is vooral te danken aan een hogere zeescheepvaarttrafik.

De werken aan de oostelijke afdamming van de rede zijn reeds in hun tweede fase: verhoging van de reeds gebouwde lage dam en zandaanvulling op het oostelijk schiereiland. De werken aan het westelijk schiereiland vorderen snel.

In 1964 moeten schepen met een diepgang tot 38' de haven kunnen binnenlopen. E.B.E.S. zal de vernieuwing van de kaaiverlichting doorvoeren.

Als uitbreidingswerken vanwege de maatschappijen valt te noteren:

- Refribel richtte een deel van loods 5 als koelhuis in en zet dit werk verder in 1964.
- De Sinclair Petroleum Terminal breidt met een zesde tank van 23.000 ton haar opslagmogelijkheden uit tot 100.000 ton.
- De N.V. Maison Merckx heeft haar terreinen uitgerust met burelen, magazijnen en 5 tanks voor in het totaal 1.750 ton.
- De N.V. Distrigaz richtte crackinginstallaties en 2.250 m³ tanks voor stadsgas en industriegas op. Reeds voert zij twee schepen aardgas per maand aan.
- De N.V. Ciments d'Oubourg voorziet in 1964 de opslag van grint, zand, cement in haar betoncentrale.

Opnieuw werden 4 ha industrieterreinen verkocht aan het Prins Filipdok te Zeebrugge nl. aan de N.V. Borlim (graansilo's) en de S.A. Entreprises Decloedt et Fils (herstelling baggermateriaal).

Gasdistributie

Te Kortrijk werd een sferische gashouder onder hoge druk in dienst genomen, met een capaciteit van 60.000 m³. De B.M.G.E. bouwt te Nieuwpoort een gashouder van 25.000 m³.

Nieuwe industriezone te Gistel

Het Belgische Staatsblad dd. 21-4-64 publiceert het Koninklijk Besluit dd. 25 maart 1964, waardoor aan gronden te Gistel een industriële bestemming wordt gegeven en aan de gemeente het recht om deze te onteigenen met het oog op de verwezenlijking van deze bestemming. De Westvlaamse Economische Raad verleende aan het stadsbestuur van Gistel zijn technische hulp.

Dit geschiedt bij toepassing van de wet van 18 juli 1959 op de economische expansie.

Hier volgt de lijst der 34 gemeenten waar bij toepassing van voornoemde wet gronden een industriële bestemming hebben bekomen :

in 1960 : Oostkamp, Gullegem, Heule, Kuurne, Moorsele.
in 1961 : St.-Denijs, Beveren (Roeselare), St.-Eloois-Vijve, Waregem 1, Ingelmunster 1 en 2, Veurne, Torhout.

in 1962 : Ardooie, Herzeuw, Zwevezele, Menen, Waregem 2, Oeselgem, Izegem, Houthulst, Brugge, Kachtem.

in 1963 : Bredene, Zandvoorde (Oostende), Poperinge 1, Steenkerke, Poperinge 2, Oostende, Harelbeke 1., Harelbeke 2, Stene 1, Deerlijk, Proven.

in 1964 : Vlamertinge, Stene 2, Emelgem, Rumbeke 1 en 2, Gistel.

In bepaalde gemeenten werden op twee verscheidene liggingen, gronden gereserveerd voor industriële aanwending.

Over het algemeen zijn de voornoemde gemeenten gelegen in de Westvlaamse ontwikkelingszones, of aan de rand ervan, zodat het sociaal effect van hun uitrusting en aanwending zich maximaal reeds ontwikkeld heeft of zich zal kunnen ontwikkelen.

Bepaalde van deze industrieterreinen hebben een aanzienlijk aandeel in de nieuwe werkplaatsen welke in de jongste jaren aangeboden werden aan de Westvlaamse werknemers.

Kwaliteit van de woningen

Negen Westvlaamse gemeenten met in totaal 120.134 inwoners hebben in 1963 het onderzoek van het huisvestingscomité West-Vlaanderen naar de kwaliteit van de woningen voltooid. Op de 33.251 huizen werden er 4.256 of 12,8 t.h. ongezonde en niet verbeterbare woningen aangetroffen.

Acht gemeenten hebben samen in het kader van art. 11 van de wet van 7.12.1953 negen aanvragen ingediend voor 100 t.h. toelage (waarde van de gebouwen verhoogd met de slopingkosten) bij aankoop en sloping van ongezonde woningen. De aanvragen omvatten 87 woningen waarvan er 63 ongezond werden erkend. Sinds het ontstaan van de wet werden in West-Vlaanderen 503 woningen door de minister als ongezond erkend. Daarvan waren er 239 gelegen in het stadscentrum van Kortrijk. Uit het verslag van het provinciaal comité voor huisvesting blijkt nog dat de Westvlaamse gemeenten te weinig gebruik maken van de mogelijkheid om de ongezonde stadskernen te saneren.

E.R.V.

De Heer O. Vanneste woonde het bestuurscomité bij van de Economische Raad voor Vlaanderen op 15 april en de vergaderingen van secretarissen en directeuren van de provinciale economische Raden en de Economische Raad voor Vlaanderen op 26 maart, 15 april, 13 en 20 mei.

Expansie in het Oostendse

Op 20 maart jl. werd de N.V. 'Voss Büromachines' opgericht met een kapitaal van 60 miljoen F. De maatschappij heeft een exploitatiezetel te Wuppertal (Duitsland) en te Oostende. Te Oostende zijn reeds 100 arbeidskrachten tewerkgesteld in voorlopig gehuurde lokalen.

Kant

Om de Brugse kant te kunnen propageren en tevens de kopers te beveiligen tegen mogelijk bedrog, werd een campagne gelanceerd door de Dienst voor Kwaliteitskontrolle.

De kantwerken zullen een label krijgen dat toelaat snel de diverse soorten kantwerk te onderscheiden.

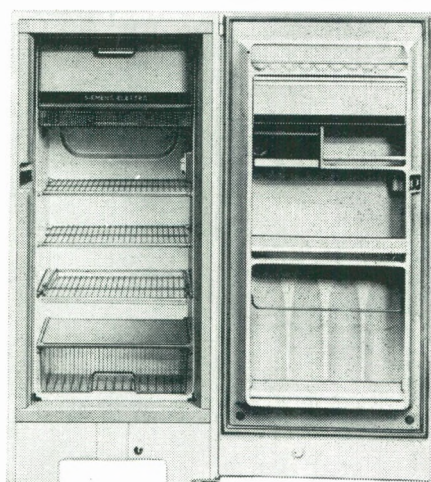

SIEMENS

KOELEN

MAAR HOE ?

Vraag SIEMENS raad, hij bouwt diverse modellen : hoge én smalle, lage én brede. De koelkast, die U past heeft hij besteld in voorraad ! Er bestaat een SIEMENS voor elk huishouden. Bijv. het type S 175/64 met automatische ontvriezer. Hij kan 175 liter bevatten, hetzij voorraden voor een hele week. Belangrijk pluspunt : de SIEMENS koelkasten bezitten een geluidloze, hermetische en magnetische dichting. De kou blijft binnen en de warmte buiten. SIEMENS houdt alles vers en smaakvol, zelfs bij 30°C in de schaduw!

S. A. SIEMENS N.V. Steenweg op Charleroi 116. Brussel

Nijverheidsvestigingen te Torhout

In het kader van de economische expansiewetten van 17 en 18 juli 1959 kreeg een terrein van 25 ha een industriële bestemming te Torhout. Intussen werd het grootste gedeelte van het terrein door de stad aangekocht. Een klein gedeelte is eigendom van de plaatselijke C.O.O.

Gedurende de jongste maanden werden door de stad 4 ha 50 a en door de C.O.O. 1 ha 20 a nijverheidsgrond aan zes verschillende firma's toegewezen. Dit gebeurde ingevolge de beslissingen van de gemeenteraad genomen in zijn zittingen van 1 april en 15 mei. Zij werden voorgelegd aan de hogere overheid voor goedkeuring en bekrachtiging.

Volgende firma's zullen gedurende de eerstvolgende weken aanvang nemen met de bouwwerken :

- de firma G. Devriese, P.V.B.A., meubelfabriek (1,5 ha)
- de firma A. Lefevere, glasverwerking (72 a)
- de firma M. Leseroart, fijnmekaniek, hoorapparaten (33 a)
- de firma V. Bevernage, garage, plaatslagerij en schilderij (1,5 ha)
- de firma D. Sanders, kolenhandel (32 a)
- de firma Verplancke, P.V.B.A., houtzagerij (1,20 ha).

Deze zes bedrijven zullen een additionele tewerkstelling van 120 personen met zich brengen.

Herinneren we eraan dat zich tijdens de jongste drie jaar reeds vier bedrijven op het industrieterrein van Torhout hadden gevestigd, nl. :

- de firma Thor, meubelfabriek
- de firma Tormeco, metaalverwerking
- de wasserij 'De Boeyaerd'
- het Provinciaal Instituut voor Veeziektebestrijding.

Sinds een paar weken worden op het industrieterrein van Torhout nivelleringswerken uitgevoerd die de overige beschikbare terreinen bouwrijp zullen maken.

Ook kan worden verwacht dat over korte tijd aanvang wordt gemaakt met de aanleg van de Noord-Omleiding, de verticale as van het industrieterrein en de aanleg van de verlengde industrielaan. Beide wegen zullen de volledige ontsluiting van het industrieterrein verzekeren.

Kanaaltunnel en Hovercraft

De Westvlaamse Economische Raad, in algemene vergadering bijeen, sprak zijn bekommernis uit over de economische gevolgen voor onze kust van de vaste tunnelverbinding tussen Groot-Brittannië en Calais. Er werd aangedrongen bij de Heer Minister van Openbare Werken om het tracé van de autosnelweg tussen Calais en de autosnelweg Brussel-Oostende onmiddellijk vast te leggen en de uitvoering te bespoedigen.

Minister Bohy bevestigde dat de nieuwe tracés nu reeds worden bestudeerd en dat de beslissingen binnen afzienbare tijd zullen vallen.

Op 17 april hield ook de jaarvergadering van de Handelskamer van Oostende een kolloquium over dit onderwerp.

West-Vlaanderen in de R.T.F.

Op vrijdag, 17 april 1964, vermeldde de R.T.F., langs de nieuwsberichten verzorgd door de gewestelijke zender Rijsel, dat de Westvlaamse Economische Raad een vermindering had vastgesteld van het aantal grensarbeiders uit Vlaanderen naar Frankrijk. De R.T.F. vroeg zijn kijkers aandachtig dit fenomeen te willen volgen in de toekomst.

Onderworpenen aan de R.M.Z. Verdeling per bestuurlijk arrondissement. Vergelijking 30.6.1947-30.6.1962

Arrondissement	Werklieden en Bedienden		Aangroei
	1947	1962	%
Brugge	28.284	42.708	+ 51,—
Diksmuide	2.526	3.030	+ 20,—
Ieper	8.910	10.870	+ 22,—
Kortrijk	58.872	72.648	+ 23,4
Oostende	17.409	19.874	+ 14,2
Roeselare	23.110	30.360	+ 31,4
Tielt	7.753	10.047	+ 29,6
Veurne	4.910	5.937	+ 20,9
West-Vlaanderen	151.774	195.474	+ 28,8
Het Rijk	1.777.959	1.994.554	+ 12,2

Bron : R.V.A. jan. 1964 Ec. Soc. Studies.

Nieuwe lokalen te Roeselare

De schrijnwerkerij G. Mispion heeft te Roeselare nieuwe gebouwen betrokken, waar het systeem van het kettingwerk ruimschoots wordt toegepast. De produktie begint helemaal achteraan, terwijl het eindprodukt vooraan klaar komt, gereed voor het vervoer en de plaatsing. Het atelier omvat nog een afzonderlijke afdeling nl. een depot voor alle merken van securit-autoruiten.

Werkloosheidsreglementering

De gemeenten St.-Andries en St.-Kruis worden bij de agglomeratie Brugge gevoegd voor de rangschikking van de gemeenten inzake werkloosheid. Zij komen van de categorie 3 naar 2. Aldus het M.B. van 18.3.1964 (B.S. 28.3.64).

West-Vlaanderen in de pers

Op 28 maart 1964 wijdde 'De Middenstand' (blad van het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond) vier bladzijden speciaal aan West-Vlaanderen, de W.E.R. en de economische uitbouw van onze provincie. Het W.E.S. verleende zijn medewerking voor bepaalde artikels.

Radio en T.V.-toestellen

Einde 1963 telde West-Vlaanderen 318.387 radio's en 156.189 T.V.'s. Voor het Rijk waren er 2.934.779 radio's en 1.206.322 televisietoestellen.

Fabrieksgebouw 'Renove' Roeselare

WERKHUIZEN**Callier P.V.B.A.****DRAPSTRAAT 31-33, NAZARETH****Tel. 09/75.40.63**

- Alle signalisatieplaten
- Wegmarkeringen in wegenverf of thermoplastiek - lichtweerskaatsend.

STUDIEKANTOOR**W. LAPERE****STATIESTRAAT 2, KORTRIJK — Tel. (056) 104.74**

Studies voor

- Wegeniswerken
- Rioleringen
- Topografie
- Zuiveringsstations
- Drinkwatervoorzieningen
- Draineringen
- Kunstwerken

Het Vrijgeweid

Het Vrijgeweid, gelegen op het grondgebied Rudder-voorde, Zwevezele en Lichtervelde zal in 1964 afgewerkt zijn door de aanpassing van het waterafvoernet en het verhard van de ontsluitingsweg.

Een deel van de beschikbare landbouwgronden werd verdeeld onder de vroegere gebruikers : verkocht (107 ha) of verhuurd (78 ha). De rest (125 ha) werd door de N.M.K.L., die het gehele projekt verzorgde, verdeeld over 10 nieuwe bedrijven met open loopstal. Er werden reeds 73 ha gedraineerd en een pompstation opgericht.

Voederproeven in Italië

Een groep van 18 ossen en stieren behorende tot het Westvlaams Rood Vee, werden in mei naar een Italiaanse firma gebracht om aldaar aan voederproeven te worden onderworpen.

Algemene vergadering

Op 10 april hield het Provinciaal Comité voor de Melk-kwaliteit in het Instituut Arthur Olivier te Rumbeke zijn algemene vergadering waarop het jaarverslag over 1963 werd voorgedragen.

Proefveldbezoeken

Om een betere samenwerking tot stand te brengen tussen het Provinciaal Centrum voor Nijverheidsteelten en de leerkrachten uit het middelbaar en naschools land- en tuinbouwonderwijs, werd beslist in samenwerking met het Provinciaal Comité voor Landbouw en de studieringen voor landbouwleraars, geregeld gespreksnamiddagen en proefveldbezoeken te organiseren ten einde de aan gang zijnde studies beter te leren kennen en de resultaten ervan zo vlug en ruim mogelijk te verspreiden.

Landbouwonderwijsproblemen

Onder impuls van de heer Gouverneur werd door de Bestendige Deputatie onlangs een werkgroep opgericht voor de studie van de landbouwonderwijsproblemen in de Provincie. Beoogd wordt het landbouwonderwijs in zijn diverse vormen aan te passen aan de noden van de tijd en een groter aantal toekomstige landbouwbedrijfsleiders een betere voorbereiding te verstrekken voor hun latere taak.

Openbare Werken te Brugge

De aanbesteding van een vaste brug over de Oostendevaart te Brugge werd goedgekeurd door de bevoegde diensten. Via deze vaste brug zal de autosnelweg Brussel-Oostende rechtstreeks met de Oostkust verbonden worden.

Op 14 mei jl. ging de aanbesteding van de verbredingswerken van het Boudewijnkanaal en het klaarmaken van de bijhorende gronden door. Het kanaal zal over 600 meter lengte verbreed worden van 8,40 naar 10,40 meter.

B.L.E.U.

De B.L.E.U.-berichten voor Nederland belichtten in het maart-april-nummer 1964 de activiteiten van drie West-vlaamse firma's : Picanol te Ieper, de Werkhuizen L. Claeys te Zedelgem en La Brugeoise & Nivelles te Sint-Michiels.

Omvorming bedrijf

De p.v.b.a. Werkhuizen Leon Claeys uit Zedelgem werden omgevormd tot een N.V. met belangrijke participatie van New Holland Machine Company, de grootste constructeur van speciale landbouwuitrusting in de U.S.A.

De produktie van de werkhuizen moet van 6.500 zelfrijdende maaidorsers per jaar op 10.000 gebracht worden. Daartoe moeten de werkhuizen die nu meer dan 10 ha bebouwde oppervlakte bedragen, aanzienlijk worden verruimd. Bij de onderhandelingen in verband met deze uitbreiding is de W.E.R. van dichtbij betrokken.

B.R.E.S.

In het kader van de Benelux Regionale Economische Samenwerking (B.R.E.S.) hadden op 24 maart en 29 mei jl. twee bijeenkomsten plaats met vertegenwoordigers van de Economisch-Technologische Instituten van Limburg, Noord-Brabant en Zeeland en de Economische Raden van Limburg, Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Het W.E.S. was er vertegenwoordigd door de heren Ir J.M.L. Demeyere, J. Theys en Dr N. Vanhove.

Op basis van het zeer interessante verslag over het stadsgewest Eindhoven, opgesteld door het E.T.I. van Noord-Brabant, had een ruime uitwisseling van ervaringen plaats in verband met de regionale prognosen van de bevolking en woningbouw.

Pendelarbeid

De E.R.O.V. (Economische Raad voor Oost-Vlaanderen) startte in april een uitvoerige enquête over de arbeidsmobiliteit in Oost-Vlaanderen. Zoals de W.E.R. in 1962-63 een onderzoek deed ten overstaan van de grensarbeiders, wil de E.R.O.V. eveneens de bereidheid nagaan van de Oostvlaamse arbeiders om in eigen streek te blijven werken.

Kusttoerisme

In het kader van de wekelijkse uitzending 'muziek en toerisme' wijdde de B.R.T. op zaterdag 18 april bijzondere aandacht aan enkele aspecten (o.m. de vrouw aan zee) van de algemene motivatie-studie van het W.E.S. bij de Belgische toeristen aan de kust.

Onder vorm van een interview verleende Dr N. Vanhove, Wetenschappelijk Medewerker van het W.E.S., zijn medewerking.

Ruilverkaveling

Het dossier van de ruilverkaveling in West-Vlaanderen kan aangevuld worden met de volgende gegevens, ontleend aan het jaarverslag 1963 van de N.M.K.L.

Waren in onderzoek op 31 december 1963

	Min. Besluit	Oppervl. ha Schatting	Stand onderzoek
Hooglede	7.10.57	605	Neerlegging beëindigd.
Kortemark	31. 8.59	1.302	Alg. vergad. 23.12.63.
Moere	27. 9.62	450	Stukken voor neerleg-
Bulskamp	27. 9.62	950	ging in voorbereiding.
		3.037	

Waren in uitvoering op 31 december 1963

	Dat. K.B. Instell. Komité	Oppervl. ha a ca	Stand van zaken
Westkapelle	10.9.58	718 62 59	Studie beëindigd.
Wingene	29.4.60	2.369 55 11	Klassifikatiegronden en topometrie, bezig - ont-
Vlamertinge	26.7.60	2.045 95 11	worpen werken
Leffinge	12.9.61	1.999 — 42	ter studie.
Wilskerke	12.9.61	1.088 81 18	
		8.221 94 41	

Er waren geen ruilverkavelingen beëindigd op 31 december 1963.

Voordrachten

De Heer O. Vanneste, directeur W.E.R., hield voordrachten op 13 maart te Brugge voor de Westvlaamse politieeschool, op 14 maart te Kortrijk op het paritair colloquium van het Westvlaams Produktiviteitscentrum, op 3 april te Woumen op 'de Blankaart', op 14 april te Brugge voor de Westvlaamse postoversten, op 14 april te Roeselare voor de Rotary-Club, op 27 april te Roeselare en te Kortrijk voor het N.C.M.V., op 28 april te Oostende voor de Conferentie van Burgemeesters en op 7 mei te Roeselare op de ouderdag van de Landbouwschool.

De Heer J. Pattyn hield op 12 april te Ieper een voordracht op een studiedag van de Kristelijke Textiele Centrale van het gewest Ieper.

Op 4 mei hield de Heer N. Vanhove een voordracht te Brugge. Op 1 en 9 april sprak hij te Brugge en op 14 april te Brussel.

De Heer M. Zwaenepoel sprak op 14 maart voor de Westvlaamse Gidsenkring en op 20 april voor de Vrije Technische School, beide te Veurne. Op 1 april sprak hij te Brugge voor een groep Nederlandse studenten.

Winkelmodernisering

Te Brugge werden op 5 jaar tijd 168 verbouwingswerken en modernisering van winkels toegelaten.

DRAAD...

**IN IEDERE HOEVEELHEID
VOOR ELKE TOEPASSING
MICRODUN OF KILOMETERS LANG
ROESTVAST OF GEPLASTIFICEERD**

BEKAERT

SYNONIEM
voor draad van hoogstaande
kwaliteit

Tréfileries Léon Bekaert, Zwevegem (België)
Tel. (056) 752.91 (13 lijnen)

VOOR UW ZAKENREIZEN OF ANDERE

BEST BIJ

G. LENOIR

OOSTSTRAAT 29, ROESELARE

35 BURELEN IN EUROPA

Tel. (051) 216.72 (2 l.)

B.R.T. West-Vlaanderen

In de sociaal-ekonomische rubriek van de zender B.R.T. West-Vlaanderen werden de volgende onderwerpen behandeld :

- 2/4 De Valorisatie van onze melkproductie.
(Ir L. Bockstaele).
- 9/4 Fytofarmaceutische produkten moeten oordeelkundig gebruikt worden.
(Ir L. Bockstaele).
- 16/4 Een passende beplanting verheft de hoeveomgeving.
(Ir L. Bockstaele).
- 23/4 Een goede vruchtbaarheidstoestand verzekert een optimale bodembenuugging.
(Ir L. Bockstaele).
- 30/4 De landbouwer moet een volwaardig bedrijfsleider zijn.
(Ir L. Bockstaele).
- 7/5 De jongste evolutietendenzen van het kusttoerisme.
(Dr Norbert Van Hove).
- 14/5 Enkele kenmerken van de binnenlandse markt van de Belgische kust.
(Dr Norbert Van Hove).
- 21/5 De basismotieven van de vacatiegangers aan de Belgische kust.
(Dr Norbert Van Hove).
- 28/5 Enkele problemen van de Belgische kust.
(Dr Norbert Van Hove).

Rekkem

Op 10 mei 1964 werd de grenspost 'De Dronkaert' te Rekkem officieel geopend.

De W.E.R. kwam bij herhaling tussen voor de verwezenlijking van deze grenspost. Deze grenspost is slechts voor personenvervoer toegankelijk, maar zal een belangrijke ontlasting meebrengen voor de andere grensposten.

Picanol in Amerika

Onlangs verstuurde de Ieperse firma Picanol een zwaar weefgetouw per vliegtuig naar Amerika, in opdracht van de firma 'Mont Vernon Mills' te Rock Hill (South Carolina). Het getouw werd in 15 dagen vervaardigd. Dit alles in het kader van de exportinspanningen van de firma naar Amerika.

De totale produktie per jaar bedraagt meer dan 6.000 getouwen. Er werken 2.000 arbeiders in werkplaatsen van meer dan 5 ha.

Westvlaamse Textieldagen

Ter gelegenheid van de Westvlaamse Textieldagen van 1, 2 en 3 mei 1964 ging op 30 april een academische zitting door te Kortrijk. Deze stond in het teken van de inschakeling van de grensarbeiders. De heer O. Van-neste, directeur W.E.S., gaf een uiteenzetting over de 'Bevindingen van de W.E.S.-enquête over de grensarbeiders'.

Werkloosheid in West-Vlaanderen daalt

Het daggemiddelde van de volledige werkloosheid in de provincie West-Vlaanderen is opnieuw gedaald van 7.977 in 1962 tot 5.248 in 1963.

De gedeeltelijk en toevallig werklozen kenden integendeel een stijging van 5.598 in 1962 tot 7.855 in 1963.

Deze stijging is toe te schrijven aan de strenge wintermaanden van begin 1963, waardoor de gemiddelden sterk beïnvloed werden.

Belangrijk is vooral het zeer lage absolute cijfer dat in 1963 voor de volledig werklozen werd bereikt.

Woningmarkt

Volgens de Antwerpse Hypotheekkas zien de indices van de verkoopprijzen van de woningen voor verschillende steden er als volgt uit :

(1953 = 100)	1960	1961	1962	1963
Brugge	152	153	154	158
Kortrijk	162	149	155	124
Oostende	155	167	150	158

Alle prijzen waren in één jaar tijd (van 1962 tot 1963) in het algemeen met 4 à 5 % gestegen. Kortrijk is volgens het verslag een uitzondering met een daling van 20 %.

Immigratie

West-Vlaanderen kent de kleinste verhouding in ons land van personen die in de provincie aangekomen zijn om er zich te vestigen, nl. 7,25 per duizend of in absolute cijfers : 7.780. Dit blijkt uit een studie over de migratiebeweging in 1962 in het Statistisch Tijdschrift van januari 1964. Binnen de provincie veranderden 31.446 bewoners van gemeente; 9.171 personen verlieten de provincie.

Nationale Investeringsmaatschappij

In zijn eerste boekjaar besteedde de N.I.M. voor 403 miljoen frank aan participaties in 27 bedrijven en aan waarborgen bij kapitaalsverhoging van 3 andere. Daarvan kwamen 15,6 miljoen ten goede aan twee West-vlaamse bedrijven.

'Het Oostendse'

De heren burgemeesters en schepenen van het Oostendse kwamen bijeen onder voorzitterschap van de heer J. Piers, burgemeester van Oostende, teneinde aan de pers de gewestelijke politiek van industriële vestiging toe te lichten.

De h. O. Vanneste, directeur W.E.S., sprak op deze bijeenkomst over de situatie en mogelijkheden van het Oostendse. Tevens werd ook een publiciteitsfolder, waarop de diverse industriegronden rond Oostende voorkomen, voorgesteld.

CAROV REIZEN N.V.

de Westvlaamse reisorganisatie
met internationale standing

Hetzij uw zaken u roepen naar Milaan of Geneve, naar New York of London
EEN TELEFOONTJE VOLSTAAT
en u krijgt in rekordtijd inlichtingen en biljetten.

De World's Fair te New York vraagt uw aandacht !

Wij brengen u alle inlichtingen op uw bureel !

Korte Steenstraat 18
Kortrijk

Tel. 056 - 244.30
256.41

Voor dringende gevallen buiten de bureeluren :

056 - 715.88
051 - 712.30

Televisie

Op 2 mei jl. verleende de Heer O. Vanneste, directeur W.E.R., zijn medewerking aan een televisie-uitzending over het appartements- en hoteltoerisme aan de Belgische kust.

Nieuw bedrijf te Wakken

Te Wakken richt de Heer J. Vanden Eynde een nieuw bedrijf op voor de fabrikatie van geschenkartikelen. De onderneming heeft een oppervlakte van 800 m² en zal onmiddellijk 50 personen tewerkstellen; een groot gedeelte van de produktie is voor export bestemd.

Twee nieuwe bedrijven te Brugge

De firma Verheecke, confiseriebedrijf, bouwt op de Pat-hoekeweg een nieuwe werkplaats met een oppervlakte van 4.000 m²; een gedeelte van dit gebouw zal verhuurd worden aan de firma Heylen voor de vervaardiging van parketten.

Op hetzelfde nijverheidsterrein heeft de N.V. Cockerill Ougrée 1 ha aangekocht voor het bouwen van een stapelplaats voor ijzer en staal, waar eveneens aan verwerking zou gedaan worden.

Bodembeleid

Op 30 april jl. organiseerde de Vereniging voor economie een colloquium te Gent over bodembeleid onder voorzitterschap van dr. A. Coppé, Ondervoorzitter van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

De Heer O. Vanneste gaf er een referaat over het vraagstuk van het bodembeleid en de industriële vestiging en expansie.

Geleide bezoeken

Op 23 mei jl. brachten een groep oudstudenten van het Vervolmakingscentrum voor Bedrijfsleiders van de Universiteit te Leuven een bezoek aan West-Vlaanderen; zij werden rondgeleid door de Heer O. Vanneste, directeur W.E.R. Op 27 mei werd eveneens een inleiding gegeven en een geleid bezoek georganiseerd voor de Vlaamse Conferentie van de Jonge Balie van Gent.

Kleine landeigendom

De Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom kocht of onteigende in 1963 126 ha 58 a 36 ca bouwgronden voor 425 miljoen F, hetzij à 33,54 F per m². In West-Vlaanderen werd een oppervlakte van 10 ha 54 a 92 ca verworven voor de prijs van 3,5 miljoen, hetzij 32,77 F per m². Slechts in Limburg, Luxemburg en Namen werd beneden deze gemiddelde prijs aangekocht. Thans beschikt de N.M.K.L. in W.-Vl. in het totaal reeds over 151,5 ha aan een gemiddelde prijs van 25,43 F de m².

Franse kamer van koophandel

De Franse kamer van koophandel voor de twee Vlaanderen, gevestigd te Gent, Laurentplein, 9, heeft regionale sekties opgericht in belangrijke centra. Op het Frans Konsulaat te Kortrijk werd een sekte Kortrijk-Moeskroen-Roeselare-Ieper gesticht.

Nieuwe woningen

Op 1.056 kleine landeigendommen werden er in 1963 101 in West-Vlaanderen gerealiseerd, verdeeld over 7 complexen (op de 74 op nationaal plan). Het betreft hier drie nieuwe complexen te Torhout (34 woningen), Waregem (20) en Spiere (8) en 4 uitbreidingen te Moorsele (8), Stene (10), Diksmuide (16) en Westouter (5).

Leningen in West-Vlaanderen

In het boekjaar 1963 werden in West-Vlaanderen 146 gewone leningen en verkopen met leningen genoteerd bij de N.M.K.L. voor een bedrag van 41 miljoen F. Daarenboven werden aan Westvlaamse landbouwers leningen toegestaan voor een bedrag van 46 miljoen F.

Luchtvaart

Gedurende het seizoen 1964 wordt de luchtvaartverbinding Middelkerke en Groot-Brittannië verzekerd met viermotorige toestellen. Er zullen acht vluchten per week zijn op London van 15 mei tot 13 september, en daarenboven vanaf 29 mei vier op Manchester en drie op Glasgow.

Electriciteitsvoorziening

Het jaarverslag van de federatie der voortbrengers en verdelers van elektriciteit in België vermeldt de *ingebruikstelling* in 1963 van een hoogspanningslijn 70 kV te Noordschote-Beerst en beleggingen voor een inbedrijfstelling in 1964 voor de lijnen Doornik-Moeskroen (voorlopig 70 kV, later 150 kV, 2 driefasige stellen, 15,6 km lengte), Brugge-Slijkens (eerst 36 kV, later 150 kV, 2 driefasige stellen, 17,5 km lengte), Izegem-Rumbeke (gaat van 70 naar 150 kV, 1 stel, 7 km lengte). In 1964 en volgende jaren zullen nog volgende omvormingsposten opgericht worden: Slijkens (36/150 kV), Kortrijk (11/150 kV), Rumbeke en Noordschote (16/150 kV), Zwevegem en Desselgem (10/70 kV).

Taalgebruik in het bedrijf

Het Vlaams Economisch Verbond publiceert een commentaar bij de wet van 2 augustus 1963 op het taalgebruik in het bedrijfsleven. Advokaat I. De Weerdts verzorgt de tekst, die vergezeld gaat van 7 bijlagen, een alfabetische index en een kaart van de taalgebieden.

**Tot het verkeer toegelaten
motorvoertuigen in West-Vlaanderen**

Nieuwe wagens Tweedehands wagens

1964	jan.	febr.	maart	jan.	febr.	maart
Personenauto's	1.410	1.414	1.746	1.580	1.459	1.624
Bussen en cars	13	14	41	7	13	14
Vrachtwagens	200	199	238	278	209	186
Traktoren	58	43	44	43	39	54
Landbouwtrakt.	83	98	107	49	47	48
<i>Totaal</i>	<i>1.764</i>	<i>1.768</i>	<i>2.176</i>	<i>1.957</i>	<i>1.767</i>	<i>1.926</i>

% t.o.v. het Rijk 11 9 9 11 10 9

Bron : N.I.S. — Maandelijks.

Waterwinning

Het natuurreservaat 'Westhoek' bij Adinkerke is ten dele overgegaan in handen van de Interkommunale Waterleidingsmaatschappij.

Daardoor ontstaat de mogelijkheid een waterwinningsgebied te maken en honderden ha duin te vrijwaren.

Bouwbedrijf

De syndikale kamer der bouwbedrijven, distrikt Kortrijk, heeft een centrum voor volmaking van de patroons opgericht. Het openstellen ervan gebeurde in aanwezigheid van de Heer A. Declercq, Minister van Middenstand.

Studiebezoeken

Op 1 april werd een groep van vijftientwintig studenten in de sociale geografie van de Universiteit te Utrecht en de R.K. leergangen te Tilburg te Brugge ontvangen door Westtoerisme. De studenten werden in België vergezeld door Prof. Dr L. De Smet van de Rijksuniversiteit te Gent. 's Morgens bezichtigden zij de voornaamste nieuwe industrievestigingen te Brugge onder leiding van de heer M. Zwaenepoel, stafmedewerker W.E.S., 's namiddags konden zij zich op de hoogte stellen van de toeristische uitrusting en uitbouw van de Belgische Oostkust, onder leiding van de heer N. Vanhove, stafmedewerker W.E.S. Ook kwamen gedurende deze dag de problemen van urbanisatie, planologie en landbouwsoecologie ter sprake.

In de volkshogeschool 'De Blankaart' te Woumen verbleef een veertigtal studenten-sociografie van de Universiteit van Amsterdam, onder leiding van Prof. de Vries Reilingh. Zij waren in doortocht naar Frans-Vlaanderen. De Heer J. Theys, stafmedewerker W.E.S., hield voor deze studenten een inleiding over de grensarbeid in West-Vlaanderen.

Middelkerke luchthaven

De luchthaven van Oostende, belangrijk voor passagiers en vracht, startte vanaf april 1964 met een reeks nieuwe luchtlijnen, waaronder een reeks van de British United Air Ferries, die naast passagiers en vracht ook auto's vervoert. Vooral het toeristisch verkeer wordt hier beoogd.

Bank van de Société Générale de Belgique

De eerste van het land,

ten dienste van allen

Dus ook uw bank

**Talrijke Agentschappen en Burelen
verspreid over heel West-Vlaanderen**

Administratieve Zetels :

**BRUGGE, Vlamingsstraat, 58
KORTRIJK, Waterpoort, 1**

**ALLE BANKVERRICHTINGEN
KREDIETVERLENINGEN
FINANCIERINGEN
GELDBELEGGINGEN
enz.**

Index van de Kleinhandelsprijzen (1953 = 100)

	1964			
	jan.	febr.	maart	april
Brugge	120,3	120,3	120,0	120,5
Oostende	119,3	119,4	119,0	119,3
Kortrijk	119,7	119,6	119,5	119,8
Roeselare	120,7	120,6	120,5	120,7
Poperinge	118,2	118,4	118,3	118,7
Tielt	120,0	120,1	119,5	120,0
Veurne	120,0	120,5	120,1	120,2
Moeskroen	119,9	119,9	119,7	121,0
West-Vlaanderen	119,8	119,8	119,6	120,0
Het Rijk	118,11	117,98	117,61	118,21

Bron : Ministerie van Economische Zaken, maandelijks.

Fabrikage scheepsinrichtingen

De werkplaatsen A. Bruselle uit Nieuwpoort, gespecialiseerd in de fabrikage van scheepsinrichtingen, viert binnenkort haar 35-jarig bestaan. Dit bedrijf werkte een nieuw systeem van laad- en toppinglieren uit, rechtstreeks op de brug gelast; het is ook gespecialiseerd in het bouwen van hydraulische stuurmachines.

Op huidig ogenblik worden nieuwe werkplaatsen gebouwd aan het sluizencomplex bij Nieuwpoort; in de nieuwe gebouwen zal de capaciteit kunnen verdrievoudigen.

Me De Go — Rumbeke

De vroegere N.V. Dremefa-België wijzigde haar sociale benaming in N.V. Me De Go (Metalen Dekoratie De Gomme). De activiteiten van de firma strekken zich uit op het gebied van het decoreren en fotograferen op aluminium, de produktie van aluminium draadspanners, T.V.-antennes, afspanmaterialen en allerlei metaalkonstrukties.

Westvlaams vee te Parijs

Op de internationale landbouwtentoonstelling die in maart te Parijs werd gehouden, exposeerde het Provinciaal Verbond der Veeweeksyndikaten een lot van 10 dieren behorende tot het Westvlaams Rood vee. De vlees kwaliteiten van het ras werden ook gedemonstreerd. De Westvlaamse stand kende een grote belangstelling.

Nieuwe bedrijfslokalen te Ieper

Einde maart werden te Ieper de nieuwe magazijnen van de firma Roussé ingehuldigd. Deze firma vestigde zich in 1935 te Ieper. Bij deze nieuwe gebouwen bevindt zich ook een pikuragewerkplaats van de firma Vandamme uit Eeklo, die een veertigtal stopsters tewerkstelt. Het nieuwe gebouwencomplex beslaat 2.500 m² en heeft een personeelsbezetting van 70 personen. Men stockeert er textielwaren, betrokken uit binnen- en buitenland.

PERSLUCHT

tot Uw dienst

- Vaste of mobile compressoren
- Perslucht werktuigen
- Cilinders en verdeelkleppen
- Snelkoppelingen
- Automatische boormachines
- Takels van 500 en 1.000 kg
- Boor- en slijpmachines, schroevendraaiers, enz.
- Filters, smeerapparaten, luchtdrukontspanners
- Zand- en staalstraalinstallaties

PNEUMATISCHE WERKTUIGEN MET AUTOMATISCHE HEEN- EN WEERGAANDE BEWEGING

BOREN
TAPPEN
SLIJPEN
BRAMEN
SCHROEVEN
UITBOREN

BROOMWADE-BELGE

28, rue des Ateliers - BRUSSEL 8 — Tel. 02-26.99.54

Roeselare

De firma Mako-Dematex die zich te Roeselare specialiseert in het maken van talrijke reeksen konfektieklederen voor mannen en vrouwen, heeft bouw- en uitbreidingsplannen. Van 120 werknemers wil men binnen een paar jaar tot 160 en meer komen.

Ook de gebouwen worden langs de Bruggesteenweg te Roeselare uitgebreid. Dicht tegen Beveren rijzen binnenkort 4.000 m² nieuwbouw; deze ateliers moeten 400 werkneemsters kunnen tewerkstellen. Wat het uiteindelijke personeelscijfer op ongeveer 600 kan brengen.

Vlas

Volgens de UNO bedraagt de werelduitzaai van vlas twee miljoen ha. België heeft er twintig duizend. Het rendement is 1.000 kg vezels per ha in België en 320 kg als wereldgemiddelde. De Belgische vlasindustrie houdt zich bezig met alle stadia van de verwerking. Onze uitvoer naar Amerika bedraagt 90 % van de totale uitvoer van de E.E.G. naar dit land.

Havenwerken te Oostende

De Raad van Beheer van de Westvlaamse Economische Raad heeft in vergadering het vraagstuk van de Openbare Werken in Westvlaanderen besproken; hij besliste aan te dringen bij de heer G. Bohy, Minister van Openbare Werken, ten gunste van de havenwerken te Oostende; gevraagd werd dat de niet toegekende werken zo spoedig mogelijk opnieuw zouden aanbesteed worden.

N.V. Westvlaamsche Betonwerkerij

73, ST.-PIETERSKAAI

BRUGGE

Tel.: 150.71 - 150.72

BETONPRODUKTEN VOOR

BOUW &
WEGENISWERKEN

Nieuwe fabriek te Assebroek

De P.V.B.A. Roda, konfektie, bouwt een nieuw atelier te Assebroek. De firma stelt nu reeds 65 personeelsleden tewerk, betreft 650 m² ateliers en produceert 800 hemden en pyama's per dag.

In de nieuwe lokalen zal er plaats zijn voor 170 werknemers, de oppervlakte wordt 2.500 m² en de produktie moet tot 2.000 stuks worden opgevoerd. De gebouwen zullen in augustus betrokken worden.

Noord-Franse belangstelling

Te Rijsel werd in de lokalen van *Le Nord Industriel* het speciaal Westvlaams nummer (april 1964) van het gelijknamig blad aan het publiek voorgesteld. De Heer J. Pattyn vertegenwoordigde de W.E.R.

Het blad bevat bijdragen van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, van de hh. Ministers A. Dequae en A. Declercq, van de heren O. Vanneste en J. Pattyn van de W.E.R.-W.E.S.

Kleine landeigendom

Op het gewoon programma van de in 1964 door de N.M.K.L. vast te leggen kredieten komen de volgende cijfers voor (in miljoenen F) :

	<i>West-Vlaanderen</i>	<i>Het Rijk</i>
Vast te leggen	42,5	500
Lening voor individuele realisaties	21,1	293,9
Groepsrealisaties	21,4	206,1

Samenvoeging van de gemeenten Diksmuide, Esen en Kaaskerke

Bij K.B. van 10.4.1964, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 24.4.1964, werden de gemeenten Esen en Kaaskerke bij Diksmuide gevoegd. De nieuwe stad Diksmuide zal een oppervlakte hebben van 2.838 ha 13 a 54 ca tegenover 212 ha 23 a 4 ca vroeger. Esen telde 1.752 ha 76 a 37 ca en Kaaskerke 873 ha 14 a en 13 ca.

De nieuwe stad Diksmuide had de volgende bevolkings-evolutie :

1930 : 5.448 inwoners
1957 : 6.108
1961 : 6.243
1962 : 6.308
1963 : 6.359 (voorlopig cijfer)

Beroepsherscholing te Brugge

Begin april en begin mei 1964 beëindigden dertig leerlingen de voor het eerst opgerichte opleidingscentra voor industrieel plaatslagers en plaatslagers voor koetswerk van de R.V.A. te Brugge. In het kader van de bevordering van de tewerkstelling door versnelde beroepsopleiding voor volwassenen werden ondertussen voor beide centra nieuwe kandidaten voor een opleiding van zeven maanden opgenomen.

Duitse journalisten aan de kust

Westtoerisme nodigde een twintigtal Duitse journalisten uit om van 13 tot 15 april onze kust te bezoeken. Zij werden te Brugge ontvangen en brachten bezoeken aan Oostende, Blankenberge, Heist en Knokke. De journalisten waren afkomstig uit Rijnland en Westfalen.

Nieuw bedrijf te Ingelmunster

In het industriepark op de grens tussen Ingelmunster en Menlebeke verwierven de Treffleries Léon Bekaert uit Zwevegem een oppervlakte van 7 ha gronden om een nieuw bedrijf te bouwen. De oppervlakte van het nieuwe konstruktieatelier zal 6.850 m² bedragen. In dit bedrijf zullen machines gekonstrueerd worden, nodig voor de eigen fabrieken. Begin volgend jaar dient de oppuntstelling voor de fabricatie te gebeuren. Er valt een tewerkstelling van ongeveer 300 werknemers te verwachten, meestal geschoolde krachten. Daaronder zullen er heel wat nieuwe personeelsleden voorkomen.

Deze uitbreiding buiten Zwevegem is de eerste die in West-Vlaanderen gebeurt.

De haven van Roeselare

Zopas verscheen een belangrijke studie over de haven van Roeselare onder de titel 'Ontwikkeling der economische bedrijvigheid in en om de haven van Roeselare'.

Deze studie werd opgesteld door dr. Jur. G. Desmet, stadssecretaris.

Uitbreiding bij Hero

Op de Kortrijksteenweg te Ruddervoorde bouwt de meubelfabriek Hero een nieuw atelier. Na de aanbouw van 1.200 m² nieuwe lokalen, zullen er in het totaal 4.000 m² atelier voorhanden zijn. Er zijn momenteel 50 personeelsleden tewerkgesteld. De firma vervaardigt stijlmeubelen voor eetplaatsen.

Zeebrugse haven

Zopas verscheen een studie over de geschiedenis en de economische betekenis van de haven van Zeebrugge. De studie werd opgemaakt door de Heren Maréchal en Denduyver en uitgegeven door de N.V. Bank van Roeselare en West-Vlaanderen.

Kongres Stedebouw en huisvesting

Op 10 en 11 juni 1964 gaat te Brussel het VIIIste Nationaal Kongres door van de Belgische Federatie voor stedebouw en huisvesting, ontwikkeling en ruimtelijke ordening; de Heer O. Vanneste, directeur W.E.R., zal er een referaat houden over Industriële zoning en grondbeleid.

Staatszaak is ieders zaak

Op 11 maart jl. ging een tentoonstelling door 'Staatszaak is ieders Zaak', georganiseerd door het Belgisch Instituut voor Voorlichting. De W.E.R. verleende zijn medewerking aan een stand welke handelde over de economie van de provincie West-Vlaanderen.

OOSTENDE zet steeds op het nummer 12

want het **CASINO-KURSAAL** (opp. 10.000 m²) is er gedurende 12 maanden per jaar

Het Trefpunt

van Kunst, Cultuur, Elegantie, Gastronomie, Voornaamheid en Ontspanning.

Het Internationaal Festival Oostende
een kaleidoskoop met wereldfaam.

Het Gastronomisch Festival

Ieder week-end, van november tot juni, een recital van meesterwerken der franse kookkunst.

Het Restaurant « Le Périgord »

waar iedere dag de gezellige atmosfeer de goede keuken waardig is.

De Night-Club « La Champagne »

altijd top-attractie's.

DE PRIVE-SALONS ZIJN OPEN HET GANSE JAAR

Inlichtingen : Casino-Kursaal Oostende Tel. (059) 751.11

De Maatschappij die U en **UW STREEK** best kent en zich dan ook het best aanpast aan **UW VERZEKERINGSPROBLEMEN** van

**Brand, Leven en
Ongevallen**

Zetel en Burelen :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20

Telefoon : (056) 116.91 (5 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6

Telefoon : (050) 324.40

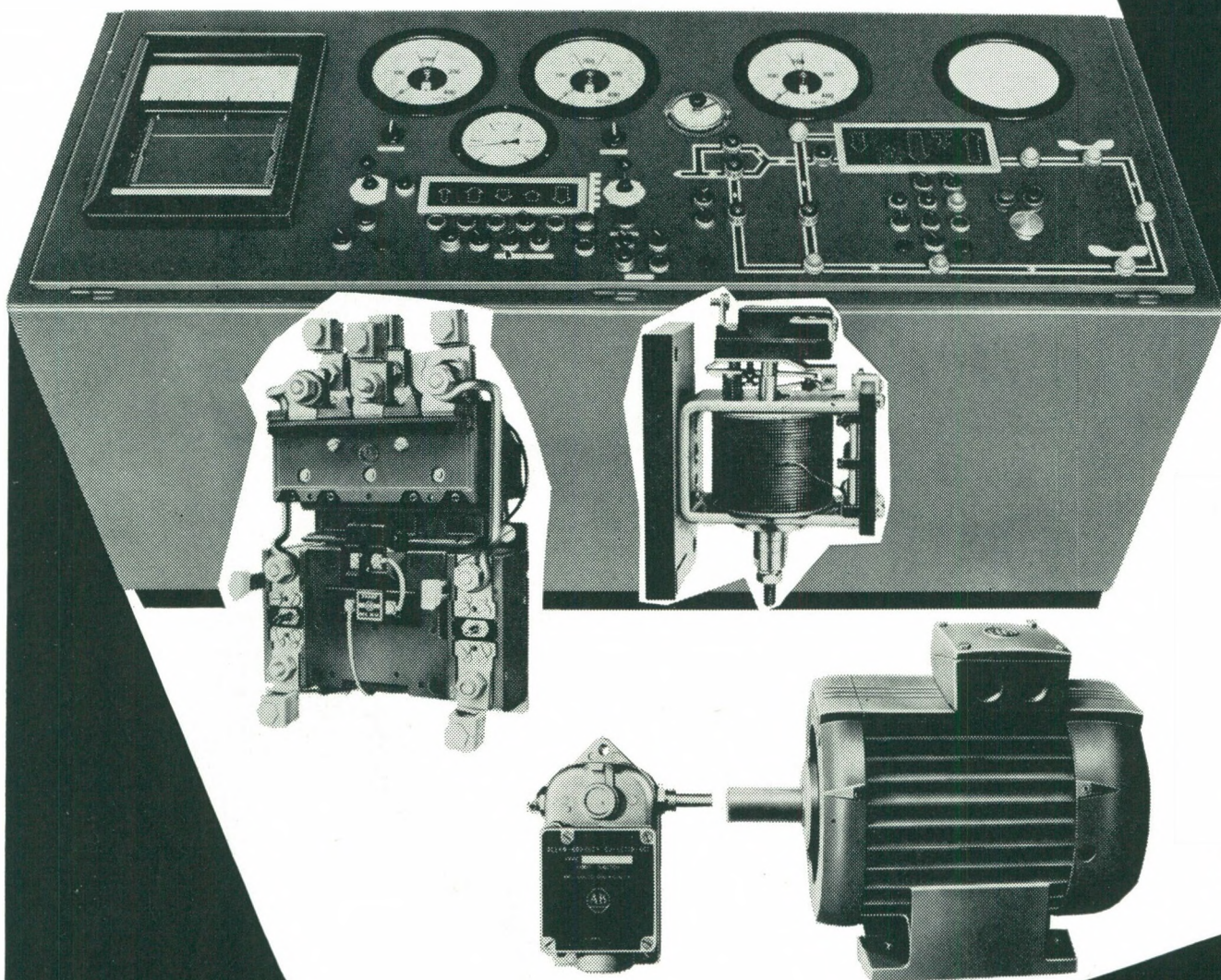
**Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel**

Inspecties over het ganse Vlaamse land

ELECTRO-INDUSTRIËLE APPARATUUR

etn vandecappelle n.v.

studie, samenstelling en oplossing van uw
moeilijkste automatie problemen in fabricage,
montage, e. a. bedrijfstakken.
degelijk materiaal waarborgt hoge bedrijfszekerheid.

di artex

RUMBEKESTEENWEG 279 ROESELARE – TEL. 051/230.81 (3 l.)

W.E.R. publicaties

A. REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIE-BUREAU

- «De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper»,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) – 135 F.
- «De Belgische Zeevisserij – Een Economische Studie»,
door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) – 200 F.
- «La Pêche Maritime Belge – Etude Economique»,
par O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 pp.) – 200 F.
- «Het Arrondissement Brugge – Een Regionaal Economische Studie»,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (436 blz.) – 250 F.
- «Het Arrondissement Oostende – Een Regionaal Economische Studie»,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1962 (444 blz.) – 250 F.
- «Menen – Een Economische Studie van een Grensstad»,
door O. Vanneste & J. Theys, 1962 (256 blz.) – 200 F.
- «Het Arrondissement Roeselare – Een Regionaal Economische Studie»,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1963 (336 blz.) – 250 F.

B. RAPPORTEN W.E.R.

- «De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid»,
gestencild, 1958 (64 blz.) – (uitgeput).
- «De Textielnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie»,
gestencild, 1959 (74 blz.) – 35 F.
- «De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie»,
gestencild, 1960 (119 blz.) – 85 F.
- «De Schoennijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie»,
gestencild, 1961 (67 blz.) – 45 F.
- «De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid (Aanvullend rapport)»,
gestencild, 1962 (50 blz.) – 100 F.
- «De Houtnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie»,
gestencild, 1962 (80 blz.) – 125 F.

C. REEKS WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. – W.E.S.

- Nr 1. – Toekomstige Ontwikkelingsproblemen van Oosten West-Vlaanderen en Zeeland,
1957 (56 blz.) – (uitgeput).
- Nr 2. – Plechtige Installatievergadering C.L.E.R. – Regionaal-Economisch Kontaktcomitee West-Vlaanderen – Henegouwen – Nord – Pas-de-Calais,
1960 (52 blz.) – 25 F.

- Nr 3. – Verslag van de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad,
1960 (39 blz.) – 25 F.
- Nr 4. – Verslag Westvlaamse Economische Raad over het jaar 1960,
(36 blz.) – 25 F.
- Nr 5. – Universitair onderwijs in West-Vlaanderen,
1963 (32 blz.) – 20 F.
- Nr 6. – Demografisch onderzoek van de departementen Nord, Pas-de-Calais, van Henegouwen en West-Vlaanderen,
(53 blz.) – 40 F.

D. HET TOERISTISCH ABONNEMENT

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1962-1963

- Analyse van het prijsniveau aan de Belgische kust in vergelijking met het binnenland, gestencild, 1962 (71 blz.).
- Analyse van de prijzevolutie in de hotellerie aan de Belgische kust, 1939-62, gestencild, 1963 (77 blz.).
- Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963 (179 blz.).
- Mededelingen toeristische index-W.E.S.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1963-1964

- Proeve van een algemeen motivatie-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de kust, gestencild, 1963 (76 blz.).
- Analyse van de herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963, 4 delen (315 blz.).
- Analyse van de verblijfsduur van de binnen- en buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963 (130 blz.).
- De rapporten van elke jaargang zijn te verkrijgen door inschrijving op een abonnement «Rapporten toeristisch-economisch onderzoek - W.E.S.». De prijs bedraagt 1.000 F per jaar-abonnement.

E. ANDERE PUBLICATIES

- «Le Littoral et son Hinterland – Essai d'une étude d'économie touristique»,
(in Nederlandse taal uitgeput)
door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) – 150 F.
- «Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen»,
door G. Declercq & O. Vanneste,
1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) – 275 F.
- «Adresboek van de Westvlaamse industrie»,
1958 (344 blz.) – 150 F.

F. TIJDSCHRIFT «WEST-VLAANDEREN WERKT»

- Driemaandelijks uitgave – abonnement 100 F.
- Steunende leden (bijdrage 200 F) ontvangen gratis het tijdschrift en andere publicaties van de W.E.R., exclusief de reeks «Toeristisch Abonnement».

andré 27564

